

tribuna

LIST SLOVENSКИH ŠTUDENTOV

LETO XV.

Ljubljana,

31. III. 1965

Številka 8

MISLI FOTO: JOCO ŽNIDARŠIČ

KO BI JIH IMELI VSAJ DESET

Prejšnji teden smo brali v Delu dve nepričakovani novici: najprej so nas obvestili, da je tovarna avtomobilov Zastava kar izdatno dvignila cene proizvodov, že dan za tem pa smo brali, da je Zvezni izvršni svet sprejel sklep o zamrznjenju vseh cen. Vsekakor čudno sovpadanje obeh novic! — Ko bi imeli v Jugoslaviji vsaj deset ekonomistov s takim sijajnim instinktom, kot ga imajo pri Zastavi, bi gotovo nikoli več ne imeli težav gospodarstvu!

R. M.

OST TEDNA

Problematika študija turizma

V obdobju po drugi svetovni vojni je turizem kot gospodarska panoga dobil pomembno mesto v našem gospodarstvu. Ko proučujemo gospodarske bilance posameznih zahodno-evropskih držav, vidimo, da je turizem aktivno gospodarska panoga, ki mnogim državam pripomore, da se njihova plačilna bilanca aktivizira. Zaradi ekonomskih, družbenih in finančnih momentov smo tudi v naši državi pričeli posebej pozornost razvoju turizma. Osnovni pogoj pri načrtnem gospodarstvu je, da ima dovolj sposobnih kadrov, ki sistematično vodijo gospodarsko planiranje. Zato so predstavniki turističnih organizacij in turistične uprave odločili, da se v Sloveniji (že pred vojno turistično zelo razviti regiji) organizira študij turizma in s tem vzgoji kvaliteten, visokoizobražen kader, ki bo lahko uspešno vodil in organiziral najrazličnejše turistične dejavnosti. Zaradi tega je bil tudi organiziran študij turizma na filozofski fakulteti, na oddelku za geografijo. Osnovni koncept študija turizma je obsegal vzgojo kadrov za vodniško službo. Zanimanje za vpis na ta oddelek je bilo zelo veliko. Pri natančni analizi pa se je pokazalo, da turistična razvitost naše države ne potrebuje takega števila tega kadra.

V študijskem letu 1960-61, ko je bila ustanovljena na filozofski fakulteti turistična smer, je študij obsegal geografijo kot osnovni predmet z vsemi pripadajočimi predmeti ter turistično smer, ki je obsegala sledeče predmete:

1. Elementi turizma — dr. M. Zagar
2. Turistična geografija — dr. M. Zagar
3. Tehnika vodniške službe — dr. M. Zagar
4. Ekonomika turizma — prof. Marovič (nadaljevanje prof. Planina)
5. Arheologija — dr. Klemenc in dr. Korosec
6. Topografija kulturnih spomenikov Jugoslavije — dr. I. Voje
7. Umetnostna zgodovina — dr. Baš

8. Obvezna dva svetovna jezika, od tega eden konverzacija in drugi po izbiri

9. Politična ekonomija — dr. Bajt
Vsak predmet je imel za osnovno nalogo, da seznanijo slušatelje s specifično problematiko. Z izobrazbo, ki so jo slušatelji dobili, lahko strokovno opravljajo nekatere naloge v turizmu.

Drugo leto študija turizma na filozofski fakulteti je bilo postavljeno pred vprašanje, če je osnovni koncept šolanja bodočih turističnih strokovnjakov zadovoljivo. Zaradi nezanimanja turistične prakse oziroma turističnih forumov, je bilo učno osebo prisiljeno, da je program študija turizma spremenilo. Tako je dobil študijski program, v katerem je bil prvo leto turizem zastopan kot enakovreden B-predmet, popolnoma drugo obliko. Lahko bi rekli, da je ostalo samo ime, ki je mimogrede rečeno privlačevalo leto za leto mnogo študentov. Zaradi preobsežnosti študijske grupe, ki je obsegala celotno geografijo in celotno zgodovino, je turizem ostal le kot usmeritveni predmet.

V študijskem letu 1962-63 se je zaradi nadaljnjega nezanimanja turističnih forumov, da bi dali realni koncept za šolanje kadrov na filozofski fakulteti, prisililo oddelek za geografijo, da je reformiral študij turizma in ga preselil na drugo stopnjo. Nova oblika študija kot usmeritveni na oddelku za geografijo obsega sledeče predmete:

1. Elementi turizma — dr. M. Zagar
 2. Turistična geografija s seminarjem — dr. M. Zagar
 3. Seminar — dr. M. Zagar
 4. Ekonomika turizma — prof. Marovič (Topografski pregled kulturnih spomenikov — dr. I. Voje)
- Ti predmeti se predavajo na drugi stopnji in predstavlja v bistvu dopolnilo študija geografije, vendar skupaj s pomembnimi predmeti:
1. Statistika — dr. M. Bešter
 2. Politična ekonomija — dr. A. Bajt
 3. Meteorologija — dr. Z. Petkovšek

4. Dva tuja jezika — od teh eden konverzacija, drugi pa po izbiri, tvorijo trenutno zadovoljivo celoto, ki da bodočemu diplomantu geografu-turistu osnovno izobrazbo za delo v praksi.

Koncept navedenih predavanj naj v bodoče čim bolj usklajuje teorijo in prakso. Če praksa pokaže, ali pa spozna učno osebo, da se koncepti posameznih predavanj zgoraj navedenih predmetov, ne usklajujejo s potrebami prakse, je nujno, da se koncepti posameznih predavanj ali celo predmetov spremenijo in izpopolnijo.

Študentje smo mišljenja, da nas študij turizma na filozofski fakulteti dovolj usposobi za opravljanje sledečih turističnih služb:

1. priprava in izdaja turistične literature
2. turistična reklama, izdelovanje perspektov, vodniška služba,
3. turistični planerji
4. sodelavci v turistični informativni službi
5. referenti za turizem na občinah, gospodarskih zbircih, turističnih zvezah.
6. sodelovanje v ateljejih turističnih zavodov, prometni službi, notranji upravi, projekcijskih birojih itd. . .

V petletnem obdobju študija turizma na filozofski fakulteti smo prišli študenti turizma do spoznanja, da se lahko že obstoječi študij turizma nadaljuje izpopolniti in študijsko izboljšati z naslednjimi za družbo zelo malenkostnimi investicijami. Tako predlagamo sledeče izboljšave pri študiju turizma:

1. zaradi čim bolj smotrnega, ekonomičnega in znanstveno učinkovitega dela naj se smeri turizma na filozofski in ekonomski fakulteti v Ljubljani v svoji študijskih programih dopolnjujeta, tako da se posamezni turistični predmeti na obeh fakultetah enotno predavajo.
2. Za že obstoječe turistične predmete naj se ustanovijo katedre in sicer: katedra za turistično geografijo, katedra za ekonomiko turizma, katedra za turistično planiranje v turizmu in turistično komu-

nalo. Namen teh kateder naj bi bil naslednji:

a) znanstveno naj bi raziskovale slovenski oziroma jugoslovanski turizem ter bi bile tisti organ, ki bi kazal bodoči turistični razvoj naše republike. Če se ta koncept sprejme, zahtevamo, da se katedre ustanovijo v Ljubljani v okviru Univerze. Pri tem poudarjamo, da tu ne gre za formiranje novega oddelka za turizem, ampak so katedre sredstvo, s katerimi bomo študij turizma na ljubljanski univerzi obravnavali celotno, ne tako razdrobljeno, kot je danes. Rezultat tega bi bil najboljše strokovni učni kader in njegovo številčno zmanjševanje ter s tem tudi zmanjšanje denarnih sredstev.

3. Če hočemo, da bo delo v bodoče res kvaliteto in na znanstveni višini, je nujno, da se v okviru navedenih kateder ustanovi inštitut, ki bo s svojim delom dopolnjeval znanstveno in praktično plansko delo v turizmu. Da je nujna taka institucija, nam kažejo primeri iz drugih turistično visoko razvitih pokrajin — držav, kjer so že na začetku turističnega razvoja spoznali, da je znanstveno delo tisto, ki naj kaže pot praksi, ne pa obratno.

4. Celoten sistem študija turizma je v bodoče odvisen tako od kvalitete organizacije študija turizma, kakor tudi od finančnih sredstev. Da bo delo in sistem celotnega nakazanega programa kvaliteto, je nujno, da se dobi oblika financiranja obstoječih predmetov turizma, tako da bodo bodoče katedre imele dovolj finančnih sredstev za razvoj študija turizma.

Opisana problematika naj služi kot osnovno gradivo za bodoče načrtno izboljšanje in usklajevanje študija turizma tako na filozofski kakor tudi na ostalih fakultetah, ki izobražujejo kadre za turizem. Poudarjamo tudi, naj se v bodoče posveti večja pozornost diplomantom, s tem da bodo zaposleni na takih delovnih mestih, kjer bodo lahko v celoti izkoristili svoje znanje tako v znanstvenem kot praktičnem delu.

Študenti IV. Letnika

Kogloj Sergej
Erjavec Franc
Simona Pirš
Milan Krišelj
Rudi Avgustin
Dušan Felcljan

Nekateri problemi samoupravljanja

Teze za torkovo razpravo na tribuni ČAS IN SVET

Samoupravljanje kot družbeni odnos pomeni, da združeni delavci samostojno upravljajo proizvodnjo in porazdelitev tega, kar so proizvedli, pri čemer jih vodi enotnost njihovega moralnega in materialnega interesa ter občega družbenega interesa. Cilj samoupravljanja je v dokončni osvoboditvi človeka iz položaja, v katerem ga nekdo najema za izvrševanje proizvajalnega dela, v katerem mu nekdo vlada, ga upravlja, ga vodi, kontrolira itd. Samoupravljanje je oblika, v kateri lahko človek najhitreje postane mera vseh stvari, to je determinacija vseh oblik lastnega izražanja in dejavnosti (proizvodnje, menjava, izobrazbe itd.) Toda, samoupravljanje se pojavlja tudi kot sredstvo ekonomskega napredka, to je: razvoja materialne osnove življenja. Samoupravljanje kot družbeni odnos, ki osvobaja delo in človekovo ustvarjalnost, deluje povratno na proizvajalno silo, ki je sedaj pod neposredno kontrolo človeka in služi njegovemu blagostanju.

Osnovno bistvo samoupravljanja pomeni, da ni humanizacija neodvisna od ekonomike, pač pa ravno humanizacija v enotnosti obeh elementov. Njegovo bistvo je v tem, da postavi vsakega delovnega človeka v položaj, da deluje kot socializiran individuam, od katerega vse izhaja in h kateremu se vse vrača.

V okviru ostvarjanja samoupravljanja obstajajo vsaj trije pogoji, brez katerih je neostvarljiva popolnejša osvoboditev dela in osebnosti oziroma dejanska in svobodna asociacija proizvajalcev. Prvi pogoj: treba je najti takšno konkretno obliko odnosa, v kateri bo prišlo do neposrednega človekovega spajanja s proizvajalnimi sredstvi. Drugi pogoj: treba je eliminirati vse ostanke v organizaciji upravljanja, ki konservirajo in dovoljujejo oblast nad delovnim človekom. In tretji pogoj: delovnega človeka je treba postaviti v situacijo, da bo samostojno predpisoval in sprejel odločitve, akte ter interne zakone, to je, da bo samostojno reguliral svoje odnose, ker samo tako so ti odnosi lahko njegova samoupravljaljska, politična in moralna obveza ter kodeks. Ostvarjanje teh treh pogojev tvori bistvo procesa dezalienacije in etape razvoja sa-

moupravljanja. Centralna točka tega procesa je proizvajalno delovna: to so proizvajalni odnosi in materialna osnova samoupravljanja.

Ko govorimo o tem, da je treba najti takšno konkretno obliko odnosa, v kateri bo prišlo do neposrednega delavčevega spajanja s proizvajalnimi sredstvi, mislimo v prvi vrsti na kritiko alienirane sfere političnega. Ta kritična konfrontacija oblik samoupravnega odločanja z oblikami tako imenovanega političnega odločanja (skupina odloča v imenu večine), prilaga do izraza v konkretnem problemu »zamrzjena« cen — politični odločitvi, ki v ekonomiki izkazuje poleg pozitivnih tudi negativne strani (administrativno prenašanje sredstev, — pariteta cen ni ostvarjena, zadrževanje blaga v skladiščih, neza-poslensost).

Oblike samoupravljanja, ki delujejo zlasti preko predstavnosti, nosijo v sebi stalno nevarnost institucionalizacije. Najboljša protitež temu eventualnemu institucionaliziranju samoupravljanja in možnosti birokratizacije predstavnikov v delavskih svetih (Parkinson) so oblike neposrednega samoupravljanja preko delovnih enot. Omenjene nevarnosti imajo realna tla v vrsti objektivnih okoliščin. Recimo v objektivni situaciji, v kateri se nahajajo strokovne službe v podjetju — uslužbenci in vodilni kader — ki imajo velikokrat možnost ne le ohraniti svoj privilegiran položaj, pač pa si ustvarjajo oblastveno pozicijo. In to preko zastraševanja, korumpiranja ter goljufanja tistih, ki bi dejansko morali upravljati in odločati.

Nivo morale je sorazmeren progresivno humanistični vsebini in obliki samoupravljanja oziroma naravi definiranih in sprejetih odnosov (obči in interni predpisi). Zato spada boj za takšne odnose in njihova ostvaritev v vrsto tistih moralnih dolžnosti, katerih ni predvidela niti cerkvena dobrota niti velikopotezno podjetniško svobodoljublje. Tu je nedvomno nova vsebina socialistične morale in realnega ter aktivnega humanizma.

To pa pomeni, da se srečujemo tudi z novo obliko in vsebino odgovornosti in dolžnosti. Tako so za deviantne pojave v našem samoupravljanju posredno odgovorni:

— tisti, ki odnose urejajo z ekonom-

skim in političnim sistemom, s politiko, z zakoni;

— tisti, ki namerno vplivajo na izdelavo takšnih predpisov, ki konservirajo oblast nad ljudmi, privilegije itd.,

— tisti, ki se ne borijo za lastno in občo osvoboditev človeka, to je za ostvarjanje najprogresivnejših principov, kriterijev in norm (danes predvsem za realizacijo Ustave) samoupravljanja;

— tisti, ki se izogibajo dolžnosti in odgovornosti samoupravljanja (zaradi osebnih, egoističnih interesov, komodnosti itd. — samoupravljanje na Univerzi).

Ob tem se postavlja vprašanje odgovornosti za vrsto konkretnih napak in slabosti v našem družbenem dogajanju.

V prvo vrsto neetičnih dejanj spada neupoštevanje principa samoupravnosti. Takšen odnos do ene od največjih človekovih pravic prihaja do izraza v različnih oblikah in manifestacijah: v pripravi nerazumljivih in nepristopnih materialov za seje DS ali zborov delovnih enot (s čimer se indirektno montira odločanje brez diskusije), v slabem in nerednem informiranju vseh upravljalcev o situaciji in odločitvah, v negativnem stališču glede izobrazbe proizvajalcev, v podpiranju prakse odločanja »vrhuške«, oz. »predstavnikov« vseh faktorjev kolektiva (zaradi bojznosti da ne bi delavci sprejeli napačnih odločitev, ker se na to pač »ne razumejo«) itd.

Onemogočanje in oteževanje samoupravljanja se posebej manifestira v nasprotovanju vsakršni kritiki, eni od osnovnih pravic in dolžnosti v okviru samoupravljanja, ki predstavlja nenadomestljivo metodo reguliranja notranjih odnosov, stabiliziranja moralnosti in krepitve odgovornosti. To so podatki, ki govorijo, da je še velik procent delavcev, ki zbijajo šale (resda žalostne) na račun svobode izražanja, ker poznajo negativne posledice kritike, prigovarjanja predlogov za tistega, ki to dela. Niso namreč redki pojavi samovolje, ki se izražajo na različne načine in z različnimi posledicami. »Sicer pa kaže statistika, da je bilo v vseh organizacijah in organizacijah — od občinskih do zveznih — v letu 1963 vložnih preko 100.000 pritožb in prošelj. Samo v 78 anketiranih sindikalnih podružnicah industrije in rudarstva je bilo tega leta poslanih sindikatu 2400, samoupravnim organom pa 4472 pritožbi!

Ob obravnavanju uveljavljanja samoupravljanja se postavlja še problem prin-

cipielnega značaja: medtem ko vsi soglašajo, da je samoupravljanje v proizvodnji veliko dejanje v smeri osvoboditve dela, pa se pojavljajo dvomi glede upravljanja z delitvijo. Ti dvomi se najbolj izražajo na naslednji način:

— rezultat dela kot osnovni kriterij delitve naj bi zamenjal človeka, ki je naš cilj (ni cilj proizvajati čimveč, pač pa je cilj človek), ker vsi ljudje nimajo istih, celo niti približno istih sposobnosti, da bi enako delali;

— z vrednotenjem rezultatov dela vse vrednosti praktično podredimo denarni vrednosti, s tem pa pravzaprav priznamo »oblast« denarja oziroma oblast sredstva nad ciljem (človekom), s čimer odpiramo možnost za porajanje pojavov, karakterističnih za sebično prisvajanje denarja;

— valorizacija dela sama po sebi žali človeka in njegovo dostojanstvo, ker daje preskušanju in kontroli prednost pred zaupanjem v ljudi;

— del dejavnosti je težko ali celo nemogoče meriti, posebno v serijski proizvodnji, kjer tehnološki postopek vnaprej določa rezultat, rezultat dela pa se zagotovo izgublja v avtomatizirani proizvodnji; posebno težko je meriti večino intelektualnih del;

— pridobivanje dohodka, ki je sedaj, kar zadeva delitev v rokah podjetja, pogostoma pa tudi posameznika (kjer je samoupravljanje še nerazvito) poraja apetite po neetičnem pridobivanju dohodka, komercializmu in prepuščanju »pravice« tržnih zakonitosti, kar zopet vodi k nehumanim odnosom med proizvajalci in ljudmi sploh, do neojalne konkurence in kršitve poslovne morale itd.;

— delitev po delu ni pravična tudi zaradi tega, ker ne upošteva družbenih investicij v izobrazbo in usposabljanje posameznikov, ki lahko zaradi tega, zahvaljujoč tem investicijam, več zaslužijo — ali delovni organizaciji celo vsiljujejo ceno svojega dela, na račun katerega, mimo precenjanja njegove vrednosti, zahtevajo še stanovanja, prevozna sredstva, specializacije v inozemstvu itd.

— izraža se dvom v sposobnost proizvajalcev, da bi pravilno porazdelili dohodek, posebno tisti del, ki ostane delovni organizaciji. Postavlja se vprašanje, če se morda ne bo povečala razlika v pogojih materialne eksistence delovnih ljudi zaradi tega, ker bodo eni upoštevali družbe-

Nadaljevanje na 4. strani

Skladnost arhitekture in okolja

Problem, na katerega hočem opozoriti, je pri nas še razmeroma mlad; obstaja pa predvsem zadnjih dvajset let, ko smo pri nas zelo na veliko in pogosto gradili. Stanovanjska naselja in javne zgradbe so rasle kot gobe po dežju, vendar skoraj brez vsake, predvsem pa učinkovite družbene in strojne kontrole. Tako smo značilnosti naravnega ambianta, ki se je formiral v mestih in zlasti na deželi, že skoraj povsem uničili, le malenkost smo storili na področju sodobnih norm oblikovanja — ne samo arhitekture, ampak tudi okolja, v katerem živimo in delamo.

Mislím, da tudi naši arhitekti vedo, da je umetnina sistem členov, ki je včasih ustvarjen popolnoma domišljjsko, kot v arhitekturi in glasbi ali pa posnet po kakšnem naravnem predmetu. Iz tega sledi, da je umetnina toliko pomembnejša, kolikor je njena osnovna značilnost v nji pomembnejša in izrazitejša. V naravi sami ta značilnost sicer prevladuje, v umetnosti (tudi v arhitekturi kot njenem integralnem delu) pa mora prevladati.

V sodobnih razvitih deželah se značilnosti pokrajine vtisnejo svoj pečat v podnebje in zemljo, v ves živí svet s človekom in njegovim delom v družbo in posamez-

nika. Antropogeni elementi v pokrajini se z njo zlijejo, se vanjo vkomponirajo v skladen celoto. In pri nas?

Ni še dolgo tega, kar je bila gorenska pokrajina izredno prijetna za domačina in turista prav zaradi njenih arhitektonskih značilnosti. Danes tega ni več; z veliko težavo posamezni muzeji skušajo rešiti, kar je ostalo prvobitno domačega in to ohraniti vsaj v muzeju. Smo se pač prepozno spomnili, da bi lahko vse to ohranili kar v naravi. Primer, zaradi katerega sem se sploh spravljal k pisanju, pa je izredno značilen, ker se je zgodil prav v Ljubljani, ki naj bi bila vsaj zaradi strokovnjakov, ki jih tu imamo, za vzgled našim urbanistom.

S Cekinovim gradom smo imeli še nedavno tega skoraj v samem mestnem središču enega precej značilnih in redkih arhitektonskih spomenikov. Zgradba sama, njene značilnosti, jo nujno postavljajo v ambient, kjer učinkuje s svojo impozantnostjo — v mestu samem vsekakor ne bi bila, to kar je. Nepremišljeno (vsaj verjetno je tako) smo ji ob bok postavili ogromni stekleno-betonski kolos, ki jo napravi neznačilno in nepomembno, predvsem pa ji odvzame njene osnovne karakteristike. Podrila se je skladnost razmerij, ki so iz naravnih prerasla v normalna, kar pa hkrati pomeni, da so neestetska. Ob tem lahko pustimo ob strani dejstvo, da taka športna dvorana, kot je tivolska, ne sodi v ta naravni okvir nasploh, enako pa moremo oporekati tudi družbeno upravičenosti take gradnje, če pomislimo na potrebe po gradnjah v šolstvu in zdravstvu. Primerov za drag davek, ki smo ga plačali gradnomaniji, lahko naštejemo še več: nebotičnik v Kranju, koperske stolpnice, nameravane gradnje na Prulah itd.

Drug problem, ki se poraja ob vrto-glavi gradbenih mrzlici, je še toliko hujski, ker je prvič množičen in drugič opazen vsakomur, tudi laiku. Ob vsaki novogradnji bi vzporedno tudi že morali urejati okolico, vsako stanovanjsko naselje ali javno zgradbo pa obdati z nasadi in zelenjem, tako da bi bilo ob dokončani stavbi okolje že popolnoma in človeka dostojno urejeno.

Ureditev okolja z nasadi predstavlja izredno majhen odstotek sredstev ob vso-tah, ki jih dajemo za stanovanjsko graditev. Vendar danes le redko opažamo, da bi bila okolica blokov hortikularno urejena; če že je, se to zgodi šele čez nekaj let, pa še to pomanjkljivo zaradi minimalnih sredstev, ki jih dajemo v ta namen. Pa še to se nam zdijo pogosto nepotrebna postavka v proračunih.

Resnica je, da je naš splošni družbeni standard še relativno nizek, da so potrebe po novih stanovanjih še zelo velike. Tako je delno razumljivo, čeprav ne opravičljivo, da se ne razburjamo preveč, če pred novimi stanovanji gazimo blato in kamenje. Potolažimo se pač s tem, da še nimamo sredstev tudi za take malenkostke. Vendar moramo upoštevati tudi psihološki učinek, ki ga ima urejeno okolje na počutje delovnega človeka, na kulturn odnos do narave in na odnose med ljudmi samimi. Dvig splošne kulturne ravni bo verjetno v izredno kratkem času narekoval tudi nujno potrebo po skladnem sožitju arhitekture in njenega okolja.

To sožitje pa je danes še izredno slabo. Urbanistični načrti se delajo samo v preozko zaprtih krogih ozko specializiranih strokovnjakov — arhitektov, ki pa si pogosto gradijo spomenike samim sebi. Ne vem, kako bodo na to reagirali z-

namci, ko se bodo znašli v betonski džungli brez zelenja, v popolnoma steh-niziranjem okolju.

Strokovnjake za oblikovanje okolja pri imamo, čeprav so še redki; še več pa se jih šola. Njihovo sodelovanje pri projektih pa je močno otekočeno, v konkretni praksi skoraj nemogoče, ker so v svojih prizadevanjih osamljeni in, kot kaže, nepotrebni. Nepotrebni zato, ker se še ne zavedamo potreb, ki nam jih narekuje čas že danes, še bolj pa jih bo najbližja prihodnost.

Ob vsem tem se je potrebno zamisliti in na nek način vzpostaviti načelo odgovornosti. To načelo sicer že imamo, toda le za primer, da se neka stavba podre, je kriv arhitekt. Če pa stavba ne odgovarja ambientu, če je predraga glede na ekonomske možnosti družbe oziroma investitorja, pa nam je kmalu oziroma.

Če smo se na začetku zavzemali za to, da je umetnina toliko pomembnejša, kolikor se njena osnovna značilnost poudarja in iz nje izdaja, je nadaljnja zahteva po skladnosti arhitekture in okolja toliko pomembnejša. Na eni strani gre vsklajanje osnovnih, že obstoječih značilnosti pokrajine z novimi, nastajajočimi, na drugi pa za poudarjanje le-tega. Novo pa je v tem primeru naša sodobna arhitektura, ki se šele oblikuje in dobiva črte samoniklosti, ki ji dajejo svojo tako imenovano umetniško vrednost. Zato je nujno, da se v bodoče pri oblikovanju našega življenjskega prostora vse bolj angažirajo tudi hortikularni strokovnjaki, ki so danes še močno odrinjani na stran. Arhitektom se ni bati, da bodo posegali na njihovo delovno področje, zavedati pa se morajo, da je sodelovanje nujno in koristno.

I. Marek

Še o tribuni „Čas in svet“

Polemika, ki jo pričenja tov. Anton Kodermac, ima vse značilnosti polemike: v drugem odstavku pričenja s simplifikacijo in v predzadnjem končuje z diskvalifikacijo. V toliko je ta polemika navadna in v toliko ni vredna in ne zasluži pozornosti. Toda kljub tej »navadnosti« dokazuje, da je okrog javnih študentskih tribun še marsikaj nedomišljenega, kar so že, zlasti pa še bodo dokazale tribune same, zato nas prisilijo, da se vračamo nazaj k stvarim, ki so bile že povedane, pa slabo domišljene, ali k stvarim, ki so bile že domišljene, pa slabo povedane. Ali pa zato, da nekatere pomembnejše stvari še enkrat podčrtamo, saj nam bodo služile za osnovo grajenega. Kakor že, vračamo se nazaj, v osnovo, pa to vračanje, katerega cilj je doslednejše izmišljanje ali pa boljše izražanje, ni vračanje v doslovnem pomenu, temveč je napredovanje.

V toliko je vsaka polemika plodna: je vračanje v osnovo in pot naprej je prav to vračanje v osnovo. Osnova pa je ugotovitev, da so ljubljanski študenti dokazali, da niso dostojen in razen enega dela niti ne sposoben avditorij za znanstveno filozofske razprave.

Toda tisto resnično vprašanje ni tu: ali je ena sama tribuna uspela ali ni uspela, ali je razočarala ali navdušila. Resnično in smiselno je vprašanje po vzroku tega uspeha ali neuspeha — to pa je vprašanje po namenu, obliki, vsebini tribune same.

Kaj je pravzaprav namen javnih tribun? Vsekakor ta, da omogočijo konfrontacijo mišljenj. V toliko so tribune: »govorniški odri«. Po svoji obliki so javne, v kolikor je dostop svoboden oziroma celo »zaželen«. Dejansko so javne šele v analizirani množičnosti udeležbe, ki že sama kaže na odmev in na vlogo tribune po eni strani, po drugi pa so javne v realnih spremembah vprašanj in odgovorov, ki so bistvena vprašanja in odgovori za nas vse — torej v realnem premiku, ki ga omogočijo prav na tribunah poiskane rešitve. Šele ti realni premiki dajejo smisel tribunam in vrednost njih »javnosti« kakaj v kolikor tribune izzvenevajo v prazno, pa najsi bo to že v tem, da na njih ne najdemo skupnega jezika, ki bi šele omogočal kakršnekoli odgovore, dogovore, rešitve ali tudi samo dialoge, ali pa so te rešitve navidezne, ker so samo potencialne rešitve, saj niso nikdar in nikjer ne upoštevane ne realizirane — v toliko tribune nimajo smisla in ta nesmiselnost se prej ali slej izkaže v zavesti prisotnih, da so tribune prazno govorenje in govorjenje. To spoznanje pa se odrazi kot nezanimanje — kot tribune, ki prej ali slej ostanejo brez občinstva. In nevarnost ne-najdenja skupnega jezika je velika: po eni strani izvira v že obstoječih, čeprav včasih neizkristaliziranih mnenjih in prepričanjih, ki se zaradi nejasnosti kažejo v nekakšnem »splošnem podtonu« razprave ali v »razpoloženju«, ki v skrajnem primeru onemogoča razpravo. Po drugi strani pa prihaja do nerazumevanja v primeru, da gre za specialneža, ožja vpra-

šanja, zastavljena in razreševana na nivoju, ki ga pretežen del avditorija ni sposoben sprejeti (pač zaradi specializiranosti vprašanj, ne zaradi »splošnega« inteligence nivoja ali »neukosti ljudstva« — pripomba zato, da se izognem podtika-nju). In še tretji primer je mogoč, da po-teka razprava v prazno namreč takrat, kadar avditorij želi odgovore na vprašanja, ki jih vprašani ne more ali ne sme dati. Toda o tem pozneje.

Čeprav je bil pojem tribuna sprva definiran skozi namen (konfrontacija mišljenj) se nam nehoti vtihotapi dvojnost, ko jo tribuna predstavlja v obliki, ko en del poskuša dajati odgovore drugemu. Toda tudi ta enotnost definicije tribune kot javne razprave je (poleg tega, da je samo pogojna) navidezna: enotnost se razblini ob vprašanju, kaj želimo s tribuno dose-či. Različnost odgovorov kaže, da je definicija tribune kot konfrontacije mišljenj mnogo preohlapna, vsako nadaljnje razmišljanje v to navidezno enotnost pa predstavlja že tudi diferenciacijo, ki nas slednjič pripelje vsaj do treh različnih tipov tribune:

1. Prvi tip predpostavlja enakost diskutantov z ozirom na vprašanja, ki so zastavljena: enakost glede na sposobnost in kompetentnost dajanja svojih mišljenj in rešitev in torej predstavlja demokratično obliko reševanja aktualnih vprašanj v svojem polnem pomenu. Demokratičnost te oblike se ne kaže le v formalni možnosti udeležbe vseh v diskusiji, temveč v težnji, da zmaga moč argumentov ne kakršnekoli družbeni privilegij (avtoritativnost govornika, ki izvira iz njegove družbene funkcije ipd.) Zaradi stvarne, dejanske enakosti ljudi pa ostaja ta idealna zamišljena forma javne tribune samo neostvarjen cilj, ki se mu družba bolj ali manj približa (najbolj pač takrat, kadar neenakost zreducira samo na neenakost sposobnosti, toda ne podajanja in razvijanja misli, temveč domišljanja). Toda to slednje je navadno skrito pod sposobnost izražanja, zato je demagogija neprestana nevarnost te oblike.

2. Drugi tip tribune to dejansko neenakost predpostavlja in bi ga lahko imenovali »obveščevalni tip«: ljudje, ki v dani družbeni situaciji zasedajo ključne pozicije v družbi, so torej privilegirani po svoji družbeni vlogi, ki se nazadnje izkaže v boljši informiranosti in boljšem poznavanju določenih družbenih problemov, obveščajo o teh problemih ostale. Tu je javna razprava razdeljena v dva pola: enega, ki zaradi svoje objektivne prioritete razlaga, pojasnjuje in odgovarja na vprašanja, ki jih drugi del zastavlja, pa nato odgovore sprejema kot svoje odgovore in kot svoje rešitve — ali pa jih ne sprejema in polemizira proti njim. Možnost, da ta oblika izven v prazno, je precejšnja: navadno ima avditorij o določenih problemih že svoje lastno mnenje in se to izka-zuje v splošnem odnosu do odgovorov: ta usmerjenost avditorija je lahko objektivna (zlasti če je avditorij homogen), to je pogojena v konkretni družbeni situaciji (npr. enoten odnos študentov do politike štipendiranja, ki se je izkazal na lanskih tribunah), ali pa je to povsem subjektivna opredelitev (npr: nekdo je »nesimpatična« že samo zato, ker zastopa »suradno verzijo« rešitve problemov — to kaže na nezrelost avditorija, ki ni tako osamljen pojav); še večkrat pa se zgodi, da gre za navaden nesporazum, ko avdi-

torij postavlja vprašanja, na katera tisti, ki odgovarja, ne more in ne sme odgovoriti. Ta nesporazum je včasih hoten in tedaj prihaja do provociranja. Primer je ena zadnjih tribun v ŠN, kjer naj bi profesorji filozofije odgovarjali na probleme našega kmetijstva!

3. Tretji tip tribune je pri nas še najmanj uveljavljen, je pa po svojem bistvu združitev prejšnjih dveh, le da vnaša še določeno specifičnost, ki jo omogoča šele dokaj visoka stopnja demokratizacije družbe: določena skupina ljudi ne le povabi predstavnike, da ji ti obrazložijo svoje lastno delovanje, temveč jih direktno pokliče na odgovornost. Seveda ima ta oblika povsem določen namen, ki je v skrajni konsekvenci lahko tudi odklic predstavnika (poslanca, odbornika ipd.) Ta oblika je pri nas ustavno pravno že zagotovljena, ne vem pa za noben praktičen primer; zaradi svoje značilnosti jo nekateri imenujejo tudi negativne volitve.

Vsem trem oblikam je skupno predvsem to, da uspevajo samo takrat, kadar na njih obravnavana vprašanja predstavljajo aktualna vprašanja ali celotne družbe ali pa samo njenega dela (ne glede na to, ali je ta »dele« teritorialni ali strukturni, npr. družbena skupina kot so študentje, inteligenca, kulturniki pd.). To je navidezno intuitivno jasno in je škoda izgubljati besede, toda v praksi vselej ni: tedaj lahko prihaja do nasprotja, ki je v resnici nasprotje med naslovom tribune in ki predstavlja obseg splošnega družbenega interesa, in nad vsebino tribune, ki zaradi svoje specifičnosti lahko predstavlja le interes dela te zainteresirane večine. Tipičen primer je bila tribuna Mesto kritike v socializmu, kjer naslov ni dal slutiti, da gre za specifičnost tega vprašanja: za filozofski nivo obravnave. Ob tem konkretnem primeru se lahko vprašamo, kdo je »nesporazum« kriv: ali organizator, ki je hotel imeti polno dvorano na dva načina: z neprimernim, zato pa beletrističnim in privlačnim naslovom (toliko hladneje bi učinkoval naslov: filozofska interpretacija kritike) in z atraktivnostjo nastopajočih — ali pa »za kritiko zainteresirani študentje«, ki pod imenom Kangrje in Petroviča niso znali odkriti njune dejanske znanstvene opredelitve, temveč so iskali prav to, kar je organizator radodarno ponudil: atraktivnost?

Toda to iskanje krivca je nesmiselno, vprašanje, ki pa še daleč ni nesmiselno, pa je: smo torej proti tribunam? Odgovor lahko damo samo na en način: da se še in še udeležujemo teh javnih razprav. Odgovor torej lahko da samo vsak sam, s svojo lastno odločitvijo, s svojo dejansko udeležbo ali neudeležbo. Prav zato je moj odgovor tudi samo moj odgovor: za take tribune nisem.

Še pa za drugačne tribune: za take, kjer bo organizator jasno povedal v naslovu tribune, kaj hoče s tribuno doseči, koga, in zakaj je vabil. S tem bo preprečil, da bi se na tribuni našlo več stozočaranih študentov. To pa pomeni, da se izrečem proti množičnosti takih tribun, ki v svoji osnovi predstavlja specializirano organizirani na filozofski fakulteti, kjer imamo vsaj tri oddelke, katerih slušatelji so sposobni poseči v razpravo? (Filozofija, sociologija, svetovna književnost.) Zakaj se organizatorju ne zdi potrebno, da bi študente že vnaprej seznanil z vprašanji, ki jih je poslal povabljenim, da bi

tako »zainteresirani vsaj približno poznali potek razprave. Mar nima sredstev? Ne najde načina? Ali je uredništvo lista Tribune odklonilo tak predlog?

To je v resnici samo delen odgovor na problem javnih študentskih tribun. Tudi delen odgovor na to, zakaj v nekaterih naših študentskih centrih te tribune ne zahajajo ne v te, ne v podobne težave (npr. Zagreb). Odgovor je verjetno preprosto: gre za tolikšno število študentov, da vsaka tribuna zainteresira le del, toda zmeraj drug del študentov. Pri nas je stvar drugačna: nizko število študentov zahteva izbiro takih vprašanj, da ta pritegnejo veliko večino vseh tistih, ki se javnih tribun sploh udeležujejo. (Verjetno bi bila zanimiva raziskava, zakaj pretežen del ostaja pasiven ob kakršnikoli vprašanjih — eden vzrokov, ki pa sam še zdaleč ne more predstavljati odgovora, je to, da vidijo v tribunah samo brezplodno razpravljanje, ki ne bo spremenilo (slabe?) situacije.) To pa pomeni, da je vsaka tribuna v glavnem pritegnila isti aktivni del študentov, in da je bil variabilen del zelo majhen. Ob relativni statičnosti oblik pa to predstavlja neposredno nevarnost »prezasičenosti in to se kot problem že pojavlja, izbil pa bo na dan kot »nezainteresiranost«.

Rešitev je dvojna: ali v iskanju vedno novih oblik in metod dela tribun, torej v načinu pristopa k vprašanjem, za katerega je danes značilno, da se ni spremeni- ni še vrsto let in ki še vedno pušča vrsto študentov le kot pasivno prisotne in ki ga nismo uspeli dopolniti z nobeno drugo pestrejšo obliko, ali pa iščemo rešitev v tem, da opustimo hlastanje za množičnostjo in se orientiramo na manjše, toda zato bolj pripravljene tribune po posameznih fakultetah. Seveda se tu zastavlja vprašanje, na katerega so doslej organizatorji odgovarjali pritrdilno, ali je uspeh tribune res manjši, če se je udeležilo sto, dvesto študentov, kot če se je udeležilo tisoč študentov. Tako zastavljeno vprašanje, ki izključuje kvaliteto in smiselnost diskusije in ki pristaja na štetju fizične prisotnosti študentov, je napačno zastavljeno vprašanje, ki bo nujno pripeljalo do tega, da »števcia« ne bodo imeli kaj šteti.

To pa je že tudi odgovor na trditve, »kakšno občinstvo si želi tov. Pintar«. Verjetno ne tako, ki bi na teh razpravah iskalo le ventila in bi »si« logično dajalo duškas, ker bi »le kot celota upali postavljati pereča vprašanja«.

V toliko pa bodo tribune resnične polemike, kjer ni in ne more biti namen polemiziranje, torej gretje na blagodejnem soncu svoje lastne modrosti, kjer se lahko zlekneš, pa pustiš »neukemu ljudstvu«, da te poskuša razumeti. »Absolutnost« povedanega seveda ne vključuje razumevanja tega povedanega: toliko slabše za tistega, ki ne veruje, temveč poskuša razumeti. Ali pa tudi ne poskuša, temveč se odloči za drugo pot: za »polemi-ko«. In tako nastajajo tisti čudoviti dueli, kjer prvi trdi nekaj, drugi drugo, drug drugemu pa očitata nekaj povsem tretjega.

Tisti čudoviti dueli, kjer vsi govorijo o filozofiji, pa so pri tem do smrti užaljeni, če dva filozofa nočeta govoriti o vsem: celo o tem, kako se kapitalistične krave slabo počutijo v socialističnem sektorju jugoslovanskih kmetijskih zadrug.

Milan Pintar

Samoupravljanje

Nadaljevanje z 2. strani

ne principe dobrega gospodarjenja, medtem ko bodo drugi vse »zajedli«.

Osnovni problem, ki iz vsega sledi, se sestoji v tem, kako najti bazične principe tako za izenačevanje pogojev, kakor tudi za t.i. notranjo delitev skupaj z delitvijo dohodka. To je istočasno tudi vprašanje meril produktivnosti, ker tudi produktivnost mora biti merilo delitve. Dosedanji princip, po katerem se produktivnost izraža z delitvijo obsega (ali vrednosti) proizvodnje s številom delavcev, ni sprejemljiv, ker ne daje odgovora na vprašanje, kolikošen je dejanski prispevek delavca k dvigu produktivnosti. Zato je sprejemljivejši naslednji princip: dohodek, t.j. novoustanjena vrednost (ki ostane potem, ko smo zadostili materialne stroške) glede na vrednost strojev in glede na število delavcev. Potemtakem tisti delovni kolektivi in enote, ki nezadovoljivo izkoriščajo stroje, ne morejo imeti enakega dohodka kot tisti, ki stroje in same sebe popolneje in racionalneje organizirajo in angažirajo.

Na Tribuni bomo odprli naslednja širša vprašanja:

— Odnos med političnim in samoupravnim odločanjem.

Vprašanje: Ali ni odločitev skupščinskega organa kot predstavniškega organa v večji meri politična (manjšina odloča za večino) kot pa samoupravna (večina predlaga in sprejme odločitev)? Vprašanje je posebno na mestu, če držijo vprašanje, da se pri nas daje zelo velik poudarek skupščinskemu organom, daleč večji kot organom neposrednega samoupravljanja. Ali ne pomeni ravno to zahajanje v navadni parlamentarizem s tradicionalnimi pomanjkljivostmi, ki so toliko večje, kolikor nezadostnejša je volilna aktivnost?

— Problemi izvajanja principa nagrajevanja po rezultatih dela.

Vprašanje: Ali pomeni pristajanje na blagovno-denarne odnose v gospodarstvu tudi sprejemanje zakona vrednosti? Konsekventno bi to bilo! Toda, ali to ne pomeni, da pristajamo tudi na dvojno vrednost dela, oziroma kapitala? To ne pomeni, da se naša nagrada ne more bistveno razlikovati od mezd?

Pričakujemo, da bo v petkovi razpravi iz te problematike postavljena vrsta konkretnih vprašanj, zato smo v teh odprli zgolj dokaj pogosto omenjen načelni aspekt (neupravičeno visoki dohodki nekaterih služb, privilegiranost v pogledu delitve družbenih stanovanjskih itd...)

— Samoupravljanje kot moralni princip (zaradi težave z rabljenjem poznavalcev te problematike je ta problem skromno odprt v predhodnih tezah).

Vprašanje: Kako reševati nasprotje med praktično (moralno, kar ne pomeni moralno) odgovornostjo cilju akcije (ki je pogostoma vse kaj drugega kot človek) in samoupravljalsko (izrazito moralno) odgovornostjo človeku? Kako tolmačiti neizpolnjevanje dolžnosti samoupravljanja? Ali ne pomeni to prej nezrelost, lahko pa tudi nezainteresiranost za delo v samoupravnih organih? Kako je sploh z izobrazbo samoupravljavcev? Ali ni pomembnejši interes? (Vemo, da je mlade diplomante težko vključiti v delo samoupravnih organov — morda zato, ker od samoupravljanja v letih svojega študija ne slišijo skoraj be sedice?)

— posledice samoupravnega vodenja proizvodnje.

Vprašanje: Ali je, in na kakšen način je, danes samoupravljanje nujna posledica stopnje razvoja produkcije, vključno s proizvodjalnimi odnosi? Kako se praktično rešuje nasprotje med Tejlorskično zasnovano tehnologijo in samoupravljanjem. Ali ni za neposredno samoupravljanje nevarnejša tehnokratska kot pa birokratska prevlada? (Obrnjena je verjetno situacija v predstavniških telesih)

— Samoupravljanje in ekonomske zakonitosti.

Vprašanje: Samoupravljanje gospodarstva zadeva doma na celo vrsto neekonomskih regulativov. Takšna konfrontacija ne more biti nenaravna, ker se tudi ti regulativni postavljajo po samoupravni poti. Drugačnja je situacija, ko se samoupravno odločanje sreča s političnimi in ekonomskimi zaprekami (ki so lahko za nas zopet politične) na mednarodnem trgu. Tu se postavlja doslej zelo malo obravnavano vprašanje (ki pa je ob orientaciji na zunanji trg zelo aktualno) odnosa med samoupravnim in političnim odločanjem? Vprašanje je nedvomno najtežje, ker implicira problem odmiranja države (deetatizacija zunanje-političnega določanja) ob istočasnem soobstoju sosednjih državno kompaktnih teles.

— Samoupravljanje v komunah.

Vprašanje: Kako se kažejo problemi, ki izhajajo iz protislovja med samoupravljavcem — proizvajalcem in samoupravljalcem — potrošnikom?

— Problemi samoupravljanja na univerzi.

Nedvomno je ta snov bogata s konkretnimi problemi, ki se bodo pojavili na razpravi.

f. p.

Reforma - zrcalo celotne družbe

O visokošolskem izobraževanju so obširne razprave, vendar je zelo malo konkretnih analiz sedanjega stanja, ki pa bi bile nujno potrebne, da bi lahko skupnost na osnovi dosedanjih izkušenj našla najracionalnejše rešitve in že začeto reformo nadaljevala in dopolnila z izkušnjami v interesu nadaljnega uspešnega razvoja visokošolstva v skladu s potrebami družbene skupnosti.

ZAKAJ REFORMA?

Reforma je prav gotovo posledica zahtev, da se izobraževalni sistem izboljša in se poveže s potrebami gospodarstva in družbenih služb, z razvojem znanosti in tehnike, saj bo posledica takšnega sistema boljši ekonomski, politični in kulturni razvoj naše družbe. Pri tem ne smemo mimo dejstva, da so bile osnovne zahteve reforme tudi izboljšanje kvalitet in modernizacija učnih sredstev in metod pedagoškega in strokovnega dela in večja prizadevnost študentov in učiteljev v učnem procesu, da bi postal tako študij kvalitetnejši in učinkovitejši. V to nas je sililo vse večje pomanjkanje visoko izobraženih kadrov najrazličnejših profilov in nivojev znanosti s strokovnostjo, ki bi najbolj odgovarjala razvitemu in specializiranemu gospodarstvu in družbenim službam, ki bi vplivala na zboljšanje produktivnosti dela in pa to, da je študijska doba znatno v povprečju enkrat več od predvidene.

NJENE DOBRE IN SLABE STRANI...

Če na kratko analiziramo rezultate, lahko ugotovimo, da je dala reforma sicer vrsto pozitivnih rezultatov kot so: demokratizacija celokupnega izobraževalnega sistema; vpis je omogočen vsakomur, ki ima določeno znanje, posebej pa se ta demokratizacija kaže v decentralizaciji izobraževalnih ustanov in v njihovi dislokaciji v razvite gospodarske in kulturne centre; Jugoslavija je po številu študentov na prebivalca med prvimi v svetu, povečana je odgovornost študentov, skrajšan je čas študija in povečano absolutno število diplomiranih, s stopenjskim študijem smo vzgojili vrsto kadrov različnih profilov in različnih stopenj znanosti, na drugi strani pa moramo priznati, da se je pojavila cela vrsta novih problemov: materialni, organizacijski, učni itd. To so predvsem težave okoli realizacije koncepcije večstopenjskega pouka, počasnost v menjanju starih klasičnih oblik pouka, še vedno ne učinkovito sodelovanje in pomoč gospodarstva ter družbenih služb v planiranju, financiranju in izdelavi učnih programov, neadekvatno rešeno vprašanje materialnega položaja visokošolskih ustanov, študentov in učnega osebja, nezadovoljiv nivo učinkovitosti in kvalitet študija. Zato menimo, da je danes visoko šolstvo v fazi, ko je treba pričeti z njegovo stabilizacijo in konsolidacijo in z nadaljnjim izboljšanjem strukture tega sistema, da bomo tako dosegli višji nivo visokega šolstva. Poudarjamo pa bistveno pomanjkljivost reforme, saj ni bila postavljena ob znanstvenem ugotavljanju potrebe prakse, zato so nujno potrebne analize in ne samo numerične ugotovitve družbenih potreb po posameznih kadrih, ampak so bistvene analize profilov teh strokovnjakov, ki jih naša družba potrebuje. Zaradi tega menimo, da smo dejansko v fazi, ko bo treba s pravo reformo šele pričeti.

ŠTEVILO DIPLOMANTOV JE PADLO

Demokratizacija vpisa in izredni študij sta približala visokošolske institucije velikemu številu delovnih ljudi, veliko število študentov se je ponekod celo pošestorilo, vendar analize kažejo, da je odstotek študentov, ki študij končajo, daleč nižji, kakor je bil prej. Analiza diplomantov v Ljubljani nam da naslednje rezultate: v letu 1961 je diplomiralo 35,4

odstotka, v letu 1962 34 odstotkov, v letu 1963 37,8 odstotka in v letu 1964 29,9 odstotka vpisanih študentov (op. zajeti so tudi študenti, ki so izgubili leto ali več). Podobno je stanje tudi v vseh ostalih univerzitetnih centrih, kar kaže, da, čeprav

se je povečalo absolutno število diplomiranih, realnega uspeha nismo dosegli in je viden padec ravno pri generaciji, ki je pričela študirati po reformiranem načinu, tako da učinkovitost novega načina študija ni potrjena.

POVEČAN OSIP — NEREŠEN STATUS GIMNAZIJCA

Da smo daleč od realnega uspeha reforme, kažejo tudi analize osipa. Ugotovljeno je namreč, da se je osip znatno povečal in ne samo ob prehodu iz prvega v drugi letnik, ampak celo ob prehodu iz prvega v drugi semester. Samo v Ljubljani se je osip na prehodu iz prvega v drugi letnik od leta 1961 do leta 1964 povečal za 33 odstotkov, podobna je situacija tudi drugod. Naj omenimo, da smo ob tako zvanji selekciji mnenja, da je selekcija v prvem in drugem letu potrebna, pozneje pa je po našem mnenju nezdruživa. Čeprav se je povprečna doba študija zmanjšala, moramo vseeno ugotoviti, da nebištevno, saj je npr. bila v Ljubljani povprečna doba leta 1959 7,4 odstotka, leta 1964 pa še vedno 6,3 odstotka, kar ponovno dokazuje, da obstaja v današnjem sistemu še polno vrzeli. Menimo, da pa na vse te podatke vplivajo tudi tisti gimnazijci, ki se vpisujejo na fakultete samoj zaradi odlaganja odhoda v JLA, ki nimajo pravega interesa za študij, ali pa celo zanj niso sposobni. To vprašanje pa ne bo rešeno vse dotle, dokler ne bodo dane absolutno gimnazijci možnosti, da se morda s pomočjo nekaj mesečnih tečajev usposobijo za prakso in bi se potem lahko zaposlili. Gimnazija je resda splošno izobraževalna ustanova, kot priprava za visokošolski študij, vendar pa se na njej šola tudi veliko število dijakov, ki za visokošolski študij ali nimajo možnosti ali pa niso sposobni, zato je le treba najti rešitev, kam s temi ljudmi?

REFORMA NE SME BITI SAMO SPREMEMBA ŠTUDIJSKIH PROGRAMOV

Čeprav so na rezultate vplivali tudi nekateri faktorji kot: število učnega osebja, tempo in višina materialnih investicij, študijski pogoji, je vendar jasno, da z reformo le še nismo dosegli pravega napredka. Vse tendence decentralizacije so sicer privedle do boljše regionalne orientacije diplomiranih študentov, do razbremenitve univerzitetnih centrov, vendar so zaradi tega nastali zopet vse večji materialni, kadrovski in drugi problemi, katerih posledica so težave v organiziranju pouka, znižanju njegovega nivoja efikasnosti in kvalitete študija. Do tega pa je prav gotovo prišlo zaradi tega, ker odpiranja novih in razširjanje starih visokošolskih ustanov niso spremljale potrebne organizacijsko-kadrovske spremembe, druge priprave in materialna vlaganja, kakor tudi dejstvo, da so se nekatere visokošolske institucije ustanovljale bolj zaradi prestiža, kakor pa na bazi dobro proučenih stvarnih potreb in možnosti. Pri tem smo materialna sredstva vlagali enostransko in nismo zagotovili osnovnih pogojev (domovi, knjižnice, menze) in tako so ti študentje v diskriminiranem položaju s tistimi, ki študirajo v razvitih univerzitetnih centrih. Zaradi široke ekspanzije je prišlo na fakultete veliko število ljudi nepriljubljenih za pouk, pedagoško in znanstveno delo, zato je razumljivo pomanjkanje kvalificiranega stalnega učnega osebja. Zatekamo se celo tako daleč, da angažiramo predavatelje iz srednjih šol in strokovnjake iz gospodarstva, ki jim je to postransko delo. To stanje zahteva, da moramo ob ustanavljanju visokih šol najprej zagotoviti vse potrebne pogoje za delo od kadrov pa do zagotovitve vseh pogojev, ki jih študent, ki naj bi v rednem roku končal, potrebuje.

SPREJEMNI IZPITI, DA ALI NE?

Čeprav se zdi, da je velik problem tudi problem vpisa na univerzo, menimo, da so vse tendence za tako imenovane kvalifikacijske izpise neosnovane, če pa že gremo tako daleč, da bomo z njimi nadaljevali, pa nikakor ne smemo biti na osnovi vnaprej določenega števila študentov, ki jih bo fakulteta sprejela, ampak res na

osnovi strokovnega preverjanja nivoja znanja, ki je za uspešen študij potreben. V osnovi pa smo mišljenja, da ti izpiti ne pokažejo dijakovih sposobnosti za študij realno in menimo, naj bo selekcija predvsem v prvem in, če je potreba, še v drugem letu.

ŠTEVILO IN STROKOVNOST UČNEGA KADRA VELIKO PROBLEM

Uspehi izobraževanja so v veliki meri odvisni tudi od števila učnega kadra, njihovega strokovnega, pedagoškega, splošno kulturnega in političnega nivoja in od njihove angažiranosti v učnem procesu. Čeprav se je število predavateljev povečalo je odnos študent : predavatelj pod zahtevanimi nivoji, nekateri predavatelji še vedno predavajo svoj predmetov, se angažirajo tudi izven svojega dela in v drugih centrih. Zaradi tega trpi kvaliteta pouka in znanstveno izobraževanje profesorjev. V Sloveniji je povprečno predvideno za profesorje in docente 500, za predavatelje 600, za asistente 800 ur letno. Če gledamo s tega aspekta in računamo, da so študenti samo devet mesecev ali 230 dni prisotni na univerzi, potem se lahko profesor posveti samo dve uri dnevnega pedagoškemu delu in če je ta čas v glavnem izrabljen za izpite in predavanja in da je bilo na enega profesorja v letu 1963-64 v Ljubljani približno 21 študentov, potem lahko študent v najboljšem slučaju fontaktira s profesorjem dve do tri ure letno. Pri tem je še večje število horarnega učnega kadra, tako da praktično sploh ni povezave profesor — študent, ki je za uspešen študij nujno potrebna. Če k temu dodamo še to, da so predavanja v večini slaba, nepriljubljena, da jih predavatelji berejo in kot taka za študenta nepriljubljena, potem vidimo, da so študentje v resnici prepuščeni sami sebi in učbenikom. Pri vsem tem pa ne smemo mimo dejstva, da imamo še veliko predavanj, ki so nepotrebna, zato je nujno, da vsa nepotrebna predavanja izločimo, tista pa, ki so potrebna, naj bodo res dobro pripravljena in po našem mišljenju v prvem letniku obvezna, čeprav je zopet vprašanje, kako kontrolirati obisk.

Srečko Rutar

Dvig najnižjih štipendij

Socialno-ekonomska komisija univerzitetnega odbora ZŠJ v Ljubljani je pretekli teden priredila posvet socialno-ekonomskih referentov ljubljanskih fakultet in višjih ter visokih šol. Referenti so pričeli med drugim tudi dve najbolj aktualni vprašanji — samopomoč in akcijo za zviševanje minimalnih štipendij.

O sredstvih sklada za samopomoč in o višini samopomoči smo doslej že mnogo govorili. Doslej smo menili, da je znesek 5 tisoč dinarjev, ki ga lahko dobi študent po predložitvi raznih potrdil, v obliki samopomoči preizek. Ugotavljali smo, da je podeljevanje samopomoči dokaj zamudno ter povezano s sorazmerno visokimi administrativnimi stroški. Poleg tega je bilo samopomoč mogoče dobiti le takrat, kadar je bilo v skladu dovolj sredstev, mnogokrat pa se je zgodilo, da študentje niso dobili denarja ravno takrat, kadar so ga najbolj potrebovali.

Tako je na dnevni red mnogih posvetovanj stopilo vprašanje obstoja sklada za samopomoč. Nekateri so predlagali, naj bi sredstva sklada — okrog 3 milijone dinarjev — odvedli v sklad za kratkoročna posojila, drugi pa, naj bi s sredstvi sklada subvencionirali študentski počitniški dom v Ankanaru.

Po daljši razpravi so udeleženci posveta izdelali osnovno shemo, po kateri naj bi sklad za samopomoč še naprej obstajal. Največji znesek samopomoči naj bi znašal 10 tisoč dinarjev. Povečanje potrebnih sredstev bi krili s povečanjem prispevka za samopomoč od 200 na 300 dinarjev za semester. Sredstva za samopomoč naj bi zbirali in podeljevali v okviru fakultet. Omenjeno shemo, ki naj bi obveljala v prihodnjem semestru, bodo predložili skupščini.

Udeleženci posveta so razpravljali tudi o bodoči akciji za dvig najnižjih štipendij, ki se po lanskih intervencijah niso dignile. Referenti so povedali, da nekatera podjetja, posebno pa zavodi, podeljujejo štipendije, ki nikakor niso v skladu z naraščajočimi življenjskimi stroški. Posebno kritično je stanje na medicinski fakulteti in višji pedagoški šoli.

Socialno-ekonomska komisija pri UO načrtuje, naj sveti letnikov po lastni presoji in na načine, ki jim bodo najbolj ustrezali, izvedejo akcijo za dvig najnižjih štipendij. Na posvetu so socialno-ekonomski referenti sklenili, naj bo najnižja štipendija 20 tisoč dinarjev.

Matjaž Polencič

Se danes marsikdaj slišimo nasvete, ki skrivnostno — odvrtno — dobrohotno prihajajo iz ust nekaterih posameznikov: Pusti politiko pri miru, politika je...» Od kod taka pojmovanja, raje ne bi razčlenjeval. Znano je, da so to več ali manj

ostanki konservativne miselnosti, ki je pogojena z gledanjem na nekoga »zgoraj«, ki z mogočno suvereno roko drži vajeti oblasti in deli usodo ljudem »spodaj«.

Ena izmed oblik dejavnosti, ki se zadnje čase močno uveljavlja posebno na

srednjih šolah, so klubi OZN — nekakšni ambadorski krožki, kjer se mladi ljudje pogovarjajo (seveda v mejah svojih zmoglosti) o raznih mednarodnih političnih dogodkih ipd.

Kot že rečeno, se je v zadnjem obdobju ta dejavnost razmahnila na šolah druge stopnje (gimnazijah) in na poklicnih šolah. Pač pa taki klubi niso zaživel med delavsko mladino, kar prav gotovo ni zadovoljivo.

Predvsem pa je pomanjkljivost dela klubov OZN v tem, da je to delo še vedno preveč usmerjevano od višjih centralnih organov (republiškega in okrajnih centrov). Osnovne odgovornosti bi bilo potrebno prenesti na občinske forume. Tako pa so v tem obdobju v glavnem delovali le štirje občinski centri (nekateri od njih pa so bili celo na začetni stopnji delovanja): Črnomelj, Jesenice, Novo mesto in Kočevje.

Najbolj kritična situacija je ob novi teritorialni razdelitvi v tistih občinah, kjer doslej ne deluje noben klub OZN. In takih komun je kar precej: Cerkljica, Logatec, Vrhnika, Kamnik, Trebnje, Metlika. Če bi bili klubi na posameznih šolah v teh občinah, bi lahko kaj naredili pri ustanavljanju in kasnejšem utrjevanju občinskih centrov. Prav gotovo, samo večkrat bi bilo treba razbijati tisto ekskluzivnost, ki je večkrat kamen spotike (pa ne samo pri klubih OZN).

Danes deluje v ljubljanskem okraju 69 klubov OZN, in lahko bi rekli tako na splošno (in o vsebini je treba govoriti, ne samo o številu), da resnično širijo politično znanje in internacionalistično vzgojo med mladimi (in delno tudi med stariji) prebivalci občin.

Zal nimam konkretnih podatkov, koliko posameznih akcij so izvedli ti klubi, koliko je bila njihova dejavnost v skladu z osnovnimi nalogami. Pač pa si lahko ogledamo, in to je ob stanju, kakršno je, aktualno — naloge občinskih centrov. Ti bi morali skrbeti za uspešno delo obstoječih klubov, s tem da se jim nudijo najosnovnejši materialni in kadrovski pogoji. S propagando in organiziranjem javnih predavanj, razstav, bi morali vzbujati zanimanje za to dejavnost v širši javnosti. Vendar to niti ni potrebno, saj so si programi organizacij v osnovnih, načelnih nalogah dokaj podobni.

Trn v peti pa je vprašanje mentorstva klubov. En sam posvet z mentorji v okrajnem merilu ter občasna srečanja z njimi ob obiskih klubov je gotovo premalo. Čeprav so na zadnjem plenumu OC predlagali, naj klubi iščejo mentorje tudi izven svojega ožjega kroga, predvsem no-

vinarje, inženirje, študente, sposobne tovariše iz raznih komitejev, se stvar ni pomaknila naprej. Klubi se tudi sami premalo trudijo, premalo se zavedajo, da kvalitetno vsebinsko delo terja tudi organizacijskih naporov, povezovanja in iznajdljivosti. Se vedno ponekod napačno razlagajo vlogo mentorja v klubu. Tako se še dogaja, da mentorji vodijo klub, programirajo in delajo namesto vodstva in članstva, namesto da bi vse funkcije sorazmerno porazdelili med mladino. Nobeno opravičilo, da so člani kluba še mladi, da niso sposobni... ni sprejemljivo. Res pa je, da je težje biti mentor samoupravne- mu klubu, kot poslušajoči skupini. Kajti spodbujanje samostojnih akcij ter njihovo spremljanje zahtevata dodatno skrb in napor.

Kljub pomanjkanju podatkov, bi pogledali, sicer bolj drobtinčarsko, vsebinsko delo klubov v preteklem obdobju. Dali bi ga lahko na skupni imenovalec raznovrstnosti in samoniklosti. Vsega skupaj je vsebinsko orientacijo dvakrat intenzivno usmerila skupna okrajna akcija. To je v letih 1962 in 1963 ustavna razprava, maja 1964 pa prireditelj »Mladi tekmujejo«. Sicer pa so klubi obravnavali zelo različno problematiko, dejansko osnovano na interesih članstva. Kvaliteta pa je bila odvisna pravzaprav samo od delovnih pogojev, ki so v posameznih klubih različni ter od aktualnosti političnih in ekonomskih dogajanj, ki so v tem obdobju večkrat pretresli svet.

Za popularizacijo idej Združenih narodov je okrajni center pripravil več svečanih akademij. Sem pa bi tudi prišteli uspelo prireditelj ob dnevu mladosti »Mladi tekmujejo«, ki so jo po iniciativi kluba na strojni tehniški šoli v Ljubljani organizirali štirje klubi. Ta prireditelj je pokazala presenetljivo znanje mladincev s področij svetovne zgodovine, organizacije ZN in svetovne književnosti.

V lanskem letu je OC začel tudi z nagradnimi razpisi. Klubi in posamezniki so s svojimi pisnimi prispevki tekmovali v poznavanju mednarodnih zapletov in dogajanj v OZN in tudi s tem dokazali veliko mero samostojnosti in poznavanja obravnavanih tem.

S takim in v bodoče s še boljšim načinom dela je lahko organizacija klubov OZN dobra palica, ki tolče po zastarelih pojmovanjih, da je politika privilegirani bav-bav in predmet edinole kavarnskih diskusij.

Mitja Meršol

AKTIVIZACIJA NA RAČUN PRAZNIH OBLJUB

Brezdvoma je težko odgovoriti na vprašanja, kako aktivirati vaško mladino v takšno dejavnost, ki ji bo najprej osvetlila, drugič ji razširila obzorje, zatem okreplila v posameznikih moralna čustva in jih končno vzgojila, kot pravimo, v socialistične državljane. Dandanes namreč radi navešamo naziv socialistični državljani vsakomur, ko dobi volilno pravico, pri tem pa se ne vprašamo, ali vsaj minimalno opravičuje to svoje ime. Ko dobi mlad človek volilno pravico, se prav gotovo ne bi smel več otepati z vprašanji, ali je zadržano kmetijstvo v resnici učinkovitejša od privatnega, ne bi smel biti v dvomih, ali na zapadu imajo slajši kruh ali ga nimajo — in če ga imajo, zakaj ga imajo. Žal pa je res, da ravno vaška mladina še pri petindvajsetih letih ni politično zrela, za kar seveda ne nosi krivde sama. Kot vemo, je okolje tisti faktor, ki ga pri vzgoji ni mogoče nadomestiti ali preseči z nobenim drugim. Kakšno je okolje na vasi, vemo. Mistična vzgoja od zibelke naprej, strahostpoštovanje do staršev, površna in neresna izobrazba — vse to so pojavi, ki še niso izkoreninjeni in pri vzgoji mladih vaščanov mimo njih ne moremo, ker v tem primeru postanejo naša prizadevanja brezuspešna. Od tod se peljimo nekoliko naprej: do vprašanja, ali smemo izkoriščati vsa ta konvencionalna občutja za osmišljenje svojih vzgojnih načrtov?

Mlad človek na vasi je v nenehni dilemi. (Ker se zavedam abstraktnosti svojih trditvev, skušam v nadaljevanju zožiti obravnavani problem na posameznika). Ta dilema izvira iz prej navedenih efektov konservativne vzgoje, še usodnejši pečat pa ji daje razmišljanje o socialnem poreklu, ki se mu mlad človek na vasi nikakor ne more izogniti. In, če izvedemo približno analogijo s paralelnimi psihološkimi ugotovitvami, da ima mlad človek zaradi socialnega porekla čisto kompleks manjvrednosti (načela o enakovrednosti dela in tako dalje pustimo ob strani, ker vemo, da je zgodovina žal še vedno najučinkovitejša in najtrajnejša vzgojiteljica), pridemo do spoznanja, da je največji namen socialistične vzgoje v tem, da mladega človeka iztrgamo iz njegovega zača-

ranega kroga družbene misterije in skitcevanja na materialne efekte kot edino merilo veljave.

Če se torej mlad človek na vasi znajde med domom, cerkvijo, kmetijsko zadrugo, mladinskim aktvom, med tehniko in napredkom, hočem reči, če je razpet med vse te kroge, ali smemo pri vzgoji njegove osebnosti zabrenkati na njegove konservativne principe, da dosežemo določeno aktivnost in nato (po svoji logiki) pripeljemo človeka do njegove osvestitve? Konkretno: hočemo, da mladi vaščani okrasijo volišče. Ker jim ne moremo v dveh besedah razložiti, kaj so volitve (1), niti zakaj je lepo in potrebno volišče okra-

melje, da bi s to opeko zgradili prvo nadstropje. Tako ne gre.

To ni pravično, najmanj pa pravilno. Če mlademu človeku na vasi, ki se z idejno politično vzgojo navadno nikoli ne sreča, še na ta način porušimo vero v resnost neke politične manifestacije, bomo njegova konservativna moralna občutja, ki smo jih izkoristili za svoje aktivistične dosežke, še okrepli. Aktivizacija vaške mladine pa poteka v največ primerih ravno po takih in podobnih zgrešenih relacijah. Možakarjem z občinskih mladinskih vodstev gre predvsem za formalne dosežke, ki jih navezadnje lahko ne- kje zabeleži časopis v drobni vestički, kar

Tone Lapažne. Vinjeta

siti, jim v zameno obljubimo, da pripravimo zanje veselico, pravo fantovsko veselico. Tako smo prepričani, da se bodo krasitve takoj lotili in ga tudi v redu opravili. Brezdvoma v tem trenutku pozabljamo, da se ravno ta dva pojavi oziroma dogodka najbolj korenito izključujeta, da je politično in moralno vzgojno delo le sredstvo, preko katerega pride človek do slabe zabave. Torej porušimo te-

si prizadevni aktivisti izrežejo in hranijo kot pomembno trofej.

Preveč govorimo o tem, kaj so mladi ljudje na vasi napravili, kot pa se sprašujemo, zakaj in kako so napravili. In — ali so napravili spontano, iz lastne prizadevnosti. Ali jim je to delo privzgojilo kaj novega, sodobnejšega in realnejšega odnosa do okolice in sveta? Vem, da mladinski funkcionarji ne morejo biti psiho-

logi, a želel bi, da se v to smer orientirajo — in navezadnje, če imamo psihologe v industriji in tudi v šolah, zakaj ne bi prav tako imeli mladinskega psihologa v občinskem mladinskem vodstvu?

Kako navadno nastane aktiv zveze mladine na vasi in kaj počne? Pride pobuda z občinskega komiteja, ali pa se mladi učitelji, pravkar spuščeni z zavoda, zavamejo za neko organizirano dejavnost. Tako pridejo mladi vaški fantje in dekleta na sestanek, kjer jim nekdo v skopih besedah razloži, kaj je to mladinska organizacija, nakar več ali manj administrativno ustanovijo mladinski aktiv, še bolj administrativno pa postavijo vodstvo. Tako administrativnost je brezdvoma nujna, saj mladi ljudje še niso zreli, da bi samogibno ustanovljali organizacijo. Treba jih je šele pridobiti. Potem predlagajo delovni program, ki vsebuje prvomajsko praznikovo veselico, pa veseligrigro Matiček se šeni. Do tod je vse v redu.

Problem se začne, ko je treba igro pripraviti in jo postaviti na oder. Ob večerih je treba prihajati na vaje. In nenadoma se znajde mlad človek v dilemi. Doma je treba delati do trdega večera, treba je to in ono, starši se jezijo in mu očitajo nezrelost, da takšne igre pripravljajo vendar osnovnošolci in tako dalje — »kako naj mlad človek ve, kaj je zdaj tu prav. Ali se bo sprl s starši, ali pa bo zamrzl delo v mladinski organizaciji, postal oportunist in vse skupaj jemal skrajno neresno. Dejavnost torej ni pozitivno vplivala nanj. Zakaj ne?

Ker ni bil deležen niti trohice idejno-politične vzgoje. Ker sploh nima prave podo- be o stvarnosti in svetu. Toliko govorimo o politični vzgoji mladine, toliko se trudimo z njo po srednjih šolah, na vaško mladino pa pozabljamo — in se potem čudimo, da je več ali manj ležerna, da z njo ni mogoče ničesar napraviti. Aktiviramo jo navadno zmeraj z obljubami o formalnih in finančnih dosežkih, čeprav bi se morali najbolj potruditi, da jo vzgojimo v prepričanju, da ni toliko važen finančni uspeh neke prireditve, kolikor zavest, da je delo v redu opravljeno.

Evald Flisar

Rok Arih: Krokiji

Beseda ob najnovejši knjigi Roka Ariha nam sama ob sebi takoj zastavi vprašanje: kako da avtor doslej ne premore niti enega daljšega teksta? Res, da je njegova skicirna tehnika pisane in oblikovanja misli v Krokijih zadobila svojo skrajno mejo, ne pomeni pa že samo s tem bistveno novega obdobja v Arihovem pisanju, in je potemtakem ena vidnih potez njegovega celotnega dela. Vse njegove prejšnje stvaritve, zlasti še prvenec Zibelka (1953), namreč še jasno nakazujejo zdajšnjo prozo; skupna jim je težnja upodabljati svet oziroma ustvarjati vizijo tega sveta ne v celoti, ampak v brežštevlinih posameznostih, zato pa s tako različnih in brežštevlinih strani. Razloček je seveda v tem, da se je ta Arihova pisateljska posebnost, to je njegova originalnost, v Krokijih popolnoma zavestno utelesila, da ga je pri pisanju prav gotovo vodila. Na vstopno vprašanje pa s tem seveda še nismo odgovorili, saj je to tudi nemogoče, in moremo samo domnevati, da gre ali za čisto časovno stisko, ki mu ne dopušča daljših tekstov (kar je avtor na TV sam poudaril), ali pa gre za globljo osrednjo težnjo slovenske sodobne proze, ki se vse bolj drobi, uhaja iz okvira organizirane oblikovne podobe (primerjaj Javorškove Temperaturne liste, Kocbekovo Slovensko poslanstvo idr.). To pa za zdaj niti ni pomembno, ker nam zadostja ugotovitev, da razodeva celoten Arihov literarni razvoj do danes sicer občasne napore (zbirka Zato), ki naj bi rodili daljša besedila, a se mu ti napori malokdaj posrečijo.

Poleg te osnovne zasledimo na prvi pogled še več nadaljnjih organsko povezanih sorodnosti med Arihovimi prejšnjimi knjigami (Zibelka, In minila so leta — novela Urok, Zato) in Krokiji. Najprej moramo spoznati, da je Arih pretežno, ali celo samo izpovedovalec samega sebe, pisatelj samega sebe. To seveda v najraznovrstnejših različicah. Resnice ne podirajo niti tiste njegove črtice, ki so na zunaj pripovedovane objektivno, se pravi s pripovedovalčevu pomakjenostjo nazaj (npr. Trotamora, Precep, Cudeži), zakaj če drugače ne, je pisatelj soudeležen v snovi sami, vsekup upodobitve mu izvirajo iz lastne izkušnje. Ta avtobiografska obarvanost Arihovi črtice se spreverže nazadnje v pravi

družinski ali sorodstveni »kultu«: junaki večine njegovih del so zvezani z avtorjem tudi dedno (najpogosteje so to nekotiko »vaško« nadihjeni strici in tete), pa lahko govorimo zategadelj o nekakšni družinski kroniki pisateljevega rodu od (malce simbolične) Arihove peči. Prav ta osrednja ubranost avtorjevega pripovedovanja ohranja sicer formalno neobdelano prozo vendarle na meji organskega toka, dela iz nje prozni mozaik, ki se v njem nenehno ponavljajo in obnavljajo nekateri osrednji liki, motivi, dogodki.

Krokiji pomenijo v tem obsegu vendarle Arihovo novost. Z njimi se je v prvi vrsti rešil tiste pretirano domačijsko ali že kar etnografsko romantično zavite note, ki vsa prežarja najbolj avtorjev prvenec Zibelka, pa tudi potem nikoli ne izgine, note, s katero želi ohraniti najrazličnejše koroške ljudske posebnosti. V Krokijih se je dalje rešil čisto prostorske navezanosti na koroški svet pod Karavankami, ki mu je bil edino ozadje za Zibelko, novelo Urok in še celo zbirko Zato.

Zdaj se je Arih preselil bodisi na počitniško morje, ali pa je vsaj v poglavitnem krajevno neopredeljen. V napetem premaganju časovne in življenjske stiske zmore pisati oziroma utegne pisati le še bolj ali manj bežne krokijske — skice, ki naj govore same po sebi, same s svojo povednostjo. Vendar pa ne smemo prezreti resnice, da je Arihova nagnjenost do kratkih vrnjenih meditativnih vložkov, ki jo srečamo že od začetka, postala v Krokijih mnogo bolj zgovorna, mnogo bolj pomembna in v središču pripovedovanja, četudi to še ne pomeni, da je hotena. To toliko bolj, ker nas avtorjev izbor formalne oblike in snovnih motivov na videz s svojo nepretencioznostjo in neiskankostjo lahko zavaja v prepričaje o zgolj naključnih zapisih vsakdanjih, bolj obrobnihih kot središčnih skušnj. Vrednost Arihove knjige pa je prav v tem, da je tak morebiten vtis hudo nepopoln in površinski. V tem, da celo prvi in drugi razdelek, ki obsegata krokijske v najnatannejšem pomenu besede, nista brez notraje globlje vsebine.

Po tem je razumljivo, da bomo v Arihovi Krokiji iskali pisatelja samega, njegovo podobo in doživljaje sveta in danšnjosti. Nepomembni predmeti, pojmi, živali itd. pritegnejo njegovo pozornost zaradi asociacij na kaj pomembnega, ker so simboli za kaj pomembnejšega, ker lahko skozi nje izpoveduje sebe samega: svoj boj z življenjem, s časom, z umetniškimi ustvarjanjem; izpoveduje tragiko sibihi, nesrečno ljubljenih, in ne moti nas, kako: neposredno ali skozi »basenske pse,

konja; tragiko nenehne vojne grožnje, lov in iskanje tistega »nekaja, ki vsakemu manjka, da bi bil več, kot je. Vse to pa je seveda treba iz skic izluščiti, povzeti, sklepati.

Iz povedanega že jasno sledi, da bomo iskali nove črte Arihovega književnega dela samo ali pa predvsem v okviru nove vsebine, novih spoznanj in tudi v čisto zunanji novi oblikovni razdelitvi. Vse drugo ostaja mimo tega v Arihu še od prej: pripovedovanje večinoma v prvi osebi je seveda glede na že zapisano ugotovitev njegove osebne note najustreznejše in pričakovano; upodabljanje svojih prednikov in svojega rodu nasploh je v njem tako živo, da se določeni liki iz tega »inventarja« obnavljajo tudi v Krokijih in doseže v Fotografijah najprijetnejšo in tudi umetniško najbolj polno občranost. Se naprej živi v njem, samo da še s povečano močjo, izrazi smisel za dojemanje usode, življenjske namembnosti in nenamembnosti majhnih neznahtnih bitij, živalic, predmetov (Grmovje, Lutka, Skorpion, Znamenje, Dondy, Pevka, Umetnica itd.), in to v tistih zapisih, ki razodevajo najbolj skicirno naravo. Osrednja razdelka knjige, posebej še tretji, kaže sicer večjo širino in zato tudi večji oblikovalni napor, a zavoljo ugotovljene Arihove lastnosti, ki mu ne dovoljuje pisati večjih besedil, v njih ne dosega krajših zapisov: črtice so tu stilno zelo nenotne, motivno včasih nasilno skomponirane (npr. Sedma) in razen imenitne Lisi ter Fotografij v taki zamisli Krokijev celo slabši del. Zelo prijetno pa nas preseneti satirično obarvana podoba v sklepnem četrtem razdelku Vprašaji in nič manj služba, ki z njenim koncep izveniti tudi vsa Arihova knjiga v nekoliko simboličnem tonu: »So službe, ki so važne in se vendar ne velja pogubiti zaradi njih — so spet druge, ki nosijo same v sebi pogubljenje, ker so obenem že človekovo življenje.«

S tem je vsaj tematski krog Arihove dozrajše proze do neke mere izčrpan (ne glede na to, da nismo posebej omenjali njegovih »partizanskih« črtic, ki utegnejo pomeniti neko izjemo). Vidimo, da je njegov svet zelo neorgansko razkasan, zato je težko organsko zasledovati njegovo rdečo nit in jo upodobiti. Prav v tem pa je po drugi strani mlkavnost Arihovega pisanja, ki brez velikih umetniških pretenzij na razreševanje »ontoloških« vprašanj s svojimi skromnimi potezami mogoče bolj dosega ta cilj kot kaka druga, na videz popolnejša knjiga. In velika škoda je, da ne moremo kaj takega izreči tudi za Arihovo jeziko in stil.

Herman Vogel

PEN - KONGRES NA BLEDU

Julija bo na Bledu kongres PEN klubov. To bo prvi kongres svetovne organizacije književnikov v socialistični deželi in zato vsekakor znamenit dogodek. Za slovensko literaturo pa bo kongres še drugače pomemben, saj se nikoli doslej verjetno ni imela večje možnosti za popularizacijo in afirmacijo v svetovnem merilu.

Kot lahko sklepamo iz teze za razpravo, bodo na kongresu razpravljali o nekaterih temeljnih vprašanjih, ki jih današnji čas zastavlja književniku kot človeku, ki se je odločil za pisanje kot svojo (družbeno) aktivnost.

Ker menimo, da utegnejo biti teze za razpravo na kongresu zanimive tudi za naše bralce, smo se odločili, da jih objavimo in tako z njimi prvič seznanimo široko slovensko javnost. Razprava o teh vprašanjih se zdi aktualna in potrebna — po drugi strani pa teze same kot eden od pristopov k problematiki postajajo vprašanje. Ker so načrt za reševanje nekoga sklopa vprašanja, prevzemajo s tem odgovornost in postajajo tarče kritike. Ta dvojna kritika — tako problematike kulturnega ustvarjanja kakor načina njenega reševanja — pa se nam zdi danes preča naloga.

I. POMEMBENOST KNJIŽEVNOSTI V DANŠNJEM SVETU

A. Ali je književnost bolj ali manj pomembna kot je bila v preteklosti? Ali je vloga pisatelja v družbi večje ali manjša?

B. Ali pisatelj še zmeraj oblikuje obraz družbe in njen pogled na svet? Ali pa je ta tradicionalna vloga prešla že v druge roke?

C. Na kakšen način vpliva pisatelj danes na stvarnost? Ali morajo res biti njegova dela odsev te stvarnosti? In če niso, ali je res osamljen?

II. SPORAZUMEVANJE

A. Ali obstaja dandanes problem sporazumevanja? Če ta problem obstaja, ga je mar povzročil pisatelj? Katere so tiste stvari v trenutni literarni krizi (pa naj si gre za spodbijanje njene vodilne vloge ali pa za namišljeno izgubo njenega dejanskega vpliva), ki so povzročile težave v sporazumevanju med pisateljem in tistimi, ki ga bero?

B. Kakšna sredstva uporablja danes pisatelj za analiziranje in karakteriziranje družbe? Kako se zoperstavlja vedno hujšemu pritisku stvarnih dejstev? V čem se njegovi odnosi do stvarnosti, zgodovine in

družbe razločujejo od teh odnosov v preteklosti?

C. Kakšna je vloga »domišljajske« ali celo zgolj »zasebne« literature? Ali ima pisatelj pravico ustvariti si svoj lastni svet svoje lastne potrebe?

III. MNOŽICNA SREDSTVA ZA SPORAZUMEVANJE: LJUDSKA UMETNOST IN LJUDSKI OKUS

A. Ali lahko govorimo o izoblikovanem okusu občinstva in ali se mu književnost more ali mora podrediti?

B. Kakšen odnos mora imeti književnost do množičnih sredstev za sporazumevanje? Se ti odnosi izključujejo ali dopolnjujejo? Kakšen vpliv ima na pisatelja in na književnost naraščanje prostega časa in najrazličnejših sredstev izobraževanja?

C. Kakšna bi bila podoba tiste kulture, v kateri bi bila literatura postavljena v kot, sredstva za sporazumevanje pa bi igrala glavno vlogo?

IV. NAJNOVEJŠA PROBLEMATIKA LITERATURE

A. Ali je kakšen bistveni razloček med literaturo visoko razvite dežele in literaturo dežele v razvoju? Ali pa med literaturo dežele svetovnega jezika in literaturo dežele majhnega jezika?

B. Kakšen vpliv moramo predpisovati izrednemu večanju vsesplošne obveščeni in vsesplošnih kulturnih izmenjav na občinstvo po eni strani, po drugi strani pa na pisatelja (ki se šele sedaj zaveda cele množice poprej nikoli znanih mu stvari). Kakšne nevarnosti prinaša prav ta novi položaj? Uniformiranost? Izguba lokalne inspiracije? Planetarizacija velikih svetovnih jezikov?

C. Ali je mogoče razumeti literaturo drugega naroda? To se pravi literaturo, za katero ne vemo, iz česa je pravzaprav zrastle? Je prevajalstvo dovolj dober posrednik?

Vili Vuk

Glasbeni zapiski

V sredo, 24. marca, je imel v dvorani Slovenske filharmonije koncert komorni zbor ljubljanske radijske postaje pod vodstvom Lojzeta Lebiča, ki že nekaj let vodi to glasbeno telo. Marljivo in vztrajni studij s tem zborom se je v tem času že poplačal, saj je po homogenosti glasov in ansambelski pevski tehniki med našimi vodilnimi zbori gotovo na prvem mestu. Najnovejši koncert je pokazal te tehnične odlike zboru, ki je pogoj za izdelavo višje stopnje. V prvem delu je predstavil štiri velike Gallusove motete in en Bachov, v drugem pa dela novejšje in najnovejše zorske literature — Osterc, Slavenški, Kogoj in Penderecki. Drugi del koncerta je bil gotovo boljši od prvega, posebno močan učinek je dosegla izvedba imenitnega Osterčevega zboru Cvetiči bezeg. Tudi kantata Pendereckega (Davidov psalm, z instrumentalno spremljavo) je

pustila močan vtis dela, v katerem se pozna silna skladateljeva osebnost. Zbori drugega dela niso bili problematični in blizu dirigentu in pevcem, medtem ko se je prvi del koncerta manj posrečil. Zdi se, da dirigentova polromantična koncepcija Gallusovih motetov, čeprav pri nas ustaljeni način izvajanja renesanse, slogovno ne ustreza tej vrsti glasbe. Tako interpretacija je preveč samovoljna, pa tudi mlahava, nejasna in dolgočasna, bolj bi se ji prilegala klena stopničasta dinamika, s katero bi dirigent dosegel tudi močnejše učinke, ki mu jih nudi večzborje. Romantiziranje renesanse na tako umetno privzdignjenem in odmaknjenem podiju starejši glasbi ne dela dobre usluge. Nerazumljive pa so očitne napake v tempu, ki bi se jih morala dirigent ali pripravilavec partiture zavedati. V drugem delu prvega in tretjega moteta (Impetum inimicorum in Laudate dominum in sanctis eius) je v originalu trojni proporc (proporcio tripla k alla breve znaku) in bi moral njihov tempo po znanih avtentičnih pravilih biti hitrejši, v smislu tri-

olnih grupacij proti prejšnjemu delu. To bi bolj poživilo gibanje in ustvarilo bolj plastičen odnos med prvim in drugim delom obeh motetov. Škoda, da dirigent te možnosti ni porabil — interpretacija renesanse naj sloni na notranji arhitektoniki del samih in naj se nikakor ne opira na dodajanje zunanjih, nepristnih romantičnih priveskov. Glede tega je bil Bach (Singet dem Herrn) manj problematičen. Škoda je le, da smo v njem čutili premalo zanosa in celovitosti, preveč je bil razdrobljen, tako dinamično kot tehnično v izvajanju ligatur in dikcij. Po drugi strani so bile premajhne razlike med posameznimi deli v celoti — posebnost med prvim, slavnostnim in sijajnim, in drugim, koralnim, umirjenim in polnim. Manjkali so tudi visoki, bleščeči sopranski toni, ki dajejo podobnim zborom tisti pečat kot znamenite male visoke trobente bachovskemu orkestru.

Kljub temu je bil to prijeten večer zborovske glasbe, ki v novjšem času stopa po krivici vse bolj v ozadje.

Janez Höfler

Albert Maltz: Črni šaht

Ameriškega književnika Alberta Maltza pri nas skorajda ne poznamo. Kljub temu, da je v svojem nadtridesetletnem književniškem delu napisal vrsto odrskih del, scenarijev, predvsem pa romanov, imamo v slovensčino preveden le njegov socialni roman »Podtalni tok« (The Underground Stream).

Albert Maltz je najznamenitejši predstavnik ameriške revolucionarne dramatike, vendar njegovih dram v domovini ne uprizarjajo. Motivi so znani: kot bojevnika za nepriznane pravice ameriškega in svetovnega delavstva je v svojih odkritih tekstih skrajnje odkritosrčno in pošteno prikazoval predvojne življenjske nemogoče razmere ameriškega proletarjata in popolnoma jasno je, da zaradi tega Maltzovih dram niso hoteli uvrstiti v repertoar broadwayskih in drugih severnoameriških gledališč.

Ena izmed dram Alberta Maltza s tematiko iz življenja ameriškega delavstva je tudi »Črni šaht«, ki je doživela radijsko premiersko priredbo pri nas 9. marca 1965 v izvedbi ljubljanske radijske igralske skupine.

»Črni šaht« je drama o življenju rudarjev v zahodni Virginiji v ZDA. To življenje prikazuje Maltz z zgodbo, ki je polna neponarejene resničnosti delavske preteklosti v ZDA in pravzaprav tudi v drugih deželah predvojnega kapitalističnega sveta. Za delavske pravice glub dovdolno osebe vseh kapitalističnih podjetij je z različnimi nečloveškimi elementi zatiralo vsakršno najmanjši poskus upravičenega odpora delavcev. Agens drame »Črni šaht« Joe Kovarsky je žrtev takih elementov. Ker je pomagal pri organizaciji stavke v rudniku, so ga zaprli, in ko se je vrnil iz zapora, ga sprva niso hoteli sprejeti v ponovno službo. Potem so mu postavili pogoje: v rudnik se lahko vrne, če bo med rudarji, svojimi sodelavci, vohunil za rudniško upravo. Joe Kovarsky se je z vsemi silami branil tega umazanega in izdajalskega posla, vendar je zaradi nemožnih obstoječih življenjskih okoliščin službo v rudniku sprejel. Vohunjenja se je otepal, ko pa so pričeli v rudniku pripravljati novo stavko, je pod silnim pritiskom rudniške uprave klonil.

Razorožitvene barriere

Kadarkoli govorimo o vojni in miru, o oboroževanju in razorožitvi, ne moremo mimo ugotovitve, da je proces dinamičnega razvoja proizvodnih sil v industrijski dobi človeške zgodovine omogočil in pospešil proizvodnjo najmodernejših orožij, med drugim interkontinentalne rakete in hidrogenske bombe. Sočasno z industrijskim razvojem so se pojavile in okrepile napredne družbene sile, katerih težnje in delovanje so usmerjene h krepitvi trajnega miru, ki edini lahko zagotovi nadaljnji napredek v svetu.

Trajnega miru pa, jasno, ni brez razorožitve. Ideja o razorožitvi ni nova. Ze okoli leta 200 pr. n. št. so dosegli feji kitajskih držav v dolini reke Jang-ce neke vrste sporazum o razorožitvi in s tem omogočili sebi in svojim podanikom stoletni mir. Znan je tudi »Veliki načrt« Henrika IV. v začetku XVII. st., ki je predvideval organizacijo Evrope 15 držav in ustanovitev skupne mednarodne armade. Tu so še razni predlogi avstrijskega kancera in princa Kaunitza pruskemu kralju Frideriku Velikemu leta 1766. Dalje: sporazum, sklenjen leta 1787 v Versaillesu med Anglijo in Francijo o zmanjšanju vojaških sil, sporazum je trajal petnajst dni. V zvezi z idejami in predlogi o razorožitvi so se porajale še mnoge pobude, ki so imele različne namene, in je zanje tu premalo prostora, da bi jih obširneje obravnavali.

Nezdvojnoma pa danes nadaljnji napredek ni mogoč v perspektivi, ki jo kaže današnje zaskrbiljujoče stanje v svetu. Izdatki za vojne namene predstavljajo okrog 10 odstotkov celokupnega svetovnega letnega dohodka, ali izraženo v dolarjih približno 120 milijard! Z drugimi besedami bi to tudi pomenilo 40 dolarjev na vsakega prebivalca zemeljske oble. Pomembneje pa je, da bi razumno trošenje 120 milijard dolarjev v miroljubne namene lahko rešilo mnoge ekonomske probleme, pred katerimi stoji danes svet! Ti problemi so zadnje čase še posebej aktualni: problem nerazvitih dežel, lakote, subekumenega področja itd. Skratka: življenjsko važna vprašanja in dileme, pred katerimi je danes človeški rod. Pravilni odgovor nanje bi predstavljal korist za vse dežele, za velike in male, nerazvite in razvite. Nasprotno pa bi k 14.513 vojnam (J. J. Bebel, švicarski znanstvenik, trdi, da je človeški rod v 5500 letih bojeval 14.513 vojn) prišli le še eno edino, ki bi ob današnjih vojnih dosežkih zadala človeštvu smrt-nosen udarec.

Za ilustracijo si oglejmo nekaj primerov, ki jih je objavil tov. J. Stanovnik v Dokumentih današnjice z naslovom »Koliko košta rat?« Ti povedo, kaj bi lahko dosegli z vsoto, potrošeno v vojne namene, ako bi jo potrošili v miroljubne namene:

1. Vrednost baze za interkontinentalne rakete v Omahi, Nebraska, ZDA, ki stane 250 milijonov dolarjev, predstavlja vred-

nost visokega jezca v Dallasu, Oregoni, dolgega 1,4 milje, ki daje 1,743.000 KW električne energije...

2. Namesto tovarne orožja v Washingtonu, vredne 104.616.800 dolarjev, bi lahko zgradili 26 novih bolnišnic, od katerih bi imela vsaka 160 postelj...

3. Stirinajst letal tipa B-52, od katerih stane vsako 8 milijonov dolarjev, oziroma osem raket tipa Atlas, vrednih 13,7 milijona dolarjev predstavlja vsoto, ki zadostuje za prehrano 14 milijonov šolskih otrok...

Takšnih primerov pa bi lahko navedli še mnogo več!

Velika aktivnost pri proučevanju ekonomskih in socialnih posledic razorožitve in perspektive, ki bi jih sproščena sredstva predstavljala za človeštvo, so žal danes več ali manj še na pol poti, čeprav pričakujemo glede na moskovski sporazum še podobne sporazume in akcije. Tu ni mogoče zanikati ogromnih naporov in pritiska svetovne javnosti, da se problem razorožitve končno premakne z mrtve točke.

Moskovskemu sporazumu, ki predstavlja prvi korak k postopni razorožitvi, je kmalu sledila resolucija, v kateri so se članice komiteja osemnajstih (oziroma sedemnajstih, če odštejemo Francijo, ki ne prisostvuje sejam) obvezale, da ne bodo uporabljale vesolja v nuklearne namene. Ta resolucija je bila izraz iskrene želje glavnih nuklearnih sil, da se dirka v oboroževanju ne razširi na nova področja. Ni se pa še izpolnilo pričakovanje, da bo komite osemnajstih dosegel podoben sporazum o ustanavljanju brezatomskih con, čeprav obstajajo iniciative tako s sovjetske strani kot s strani posameznih zainteresiranih dežel. Tu so predvsem zahodne sile tiste, ki menijo, da bi ustanovitev takih con v Evropi, na Balkanu, Mediteranu, Pacifiku ali v L. Ameriki prekučilo sedanje razmerje sil v svetu. Jasno pa je, da so še pomembnejši vzroki, zaradi katerih zapadne sile ne žele podobnih con. Zasedanje GS OZN je dalo svoje soglasje ideji, da se ustanovi takšna cona v L. Ameriki. Ideja je aktualna zaradi velikih prizadevanj bivših predsednikov Lopeza Mateosa, Jaoa Goularta, Paza Estensora in naprednih sil v Latinski Ameriki. Tako se oglašajo tudi v skandinavskih deželah močni glasovi za »brezatomsko Skandinavijo«.

Takoj po podpisu moskovskega sporazuma je postalo izredno aktualno vprašanje prepovedi podzemeljskih jedrskih poskusov. Ob tej priložnosti je potekala na zasedanju komiteja OZN za razorožitev akcija nebloksovskih držav za takojšnjo

prepoved jedrskih poskusov pod zemljo. Akcija oz. resolucijo, ki so jo predložile neangažirane dežele zasedanju komiteja skupno s pozivom deželam, da se priključijo moskovskemu sporazumu, doslej še niso sprejeli, čeprav obstajajo vsi objektivni pogoji in je bilo z obeh strani sprejeto načelo mednarodne kontrole.

Kljub temu pa ne moremo reči, da so nas razočarali rezultati dela na področju razorožitve. Če bi to trdili, bi zanikali dejstvo, da so se v mednarodni praksi močno utrdili novi tako imenovani »trenjni elementi«, za katere pa zadnji čas ne moremo trditi, da so značilni za politiko nekaterih zahodnih sil, ki so globoko angažirane v Južnem Vietnamu, Kongu, Maleziji... Zaradi določenih pozitivnih kvalitativnih sprememb v mednarodnih odnosih je politika teh sil še toliko bolj anahronistična in absurda v očeh svetovne javnosti.

Iz zadnjega odstavka je mogoče izvesti trditev, da na primer »kontrolna« vloga ameriških vojnih baz že zdavnaj ni več samo vojne pomena. Preko vojnih baz

se kontrolira politični, družbeni in ekonomski razvoj. Takšna »kontrola« predstavlja stalno nevarnost za mir ter razlog za močan odpor vseh sil, ki se bore za mir.

K štiričlanskemu »atomskemu klubu« se je 17. oktobra 1964 pridružila še LR Kitajska. Jutri se jim utegnejo pridružiti še Zahodna Nemčija, Izrael, Indonezija, ZAR...

Človeštvo več ne more in ne sme čakati! Ne gre samo za stalno in vedno bolj prisotno nevarnost vojne, temveč tudi za kompleks pozitivnih procesov, ki bi jih razorožitev sprostila: orientacija s tehnične revolucije na potrebe družbenega razvoja in standarda, zmanjševanje razlik med razvitimi in nerazvitimi deželami in dejansko kodifikacijo koeksistence kot metode za pozitiven razvoj mednarodnih odnosov.

Medtem ko človeštvo čaka, »komite osemnajstih« počiva, čeprav je dela več kot dovolj. Seveda kaže poživiti delo tega organa (z udeležbo Francije in Kitajske), da doseže nove sporazume (ki bi vodili k popolni razorožitvi) ter nadomestili, kar je bilo zamujeno na prejšnjih zasedanjih komiteja. To pa bi pomenilo izpolnitev že dolgo trajajočih upov vsega miroljubnega človeštva.

Rudi Rizman

Zahodnonemški militarizem

Zadnje čase smo pričali novim dogodom v mednarodnih odnosih, ki dobivajo iz dneva v dan novo vsebino in obliko, na eni strani kot pozitivni premiki, a na drugi kot nova hotenja, ki bi želela kolo zgodovine pomakniti nazaj.

Svet se je družbeno, ekonomsko ter politično spreminjal. Spreminjal se je tudi v glavih tistih, ki jih še danes vežejo avanturistične težnje, ki še danes ne morejo pravilno oceniti realnega stanja današnje svetovne stvarnosti, načina reševanja mednarodnih konfliktov itd.

Zvezna republika Nemčija nastopa v sedanjih mednarodnih odnosih kot negativni faktor pri reševanju sedanjih mednarodnih problemov, saj je dejansko podoba sveta obrnjena na glavo. Danes doživlja bonnska politika zaradi svoje toge anahronistične Hallsteinove doktrine posebno zunanjo politično krizo na Bližnjem Vzhodu. »Beda zahodnonemške politike vodi iz poraza v poraz, eden glavnih vzrokov za te poraze pa je Hallsteinova doktrina, ki ni nadela jarna samo zvezni republiki, marveč slepi tudi tiste, ki jo izvajajo, da ne vidijo stvarnosti, kadar bi bilo to potrebno...« Tako je pred kratkim označil novo bonnsko krizo Frankfurter Rundschau.

Ta beda se ne kaže samo v zunanji politiki, prisotna je tudi v vojaško strateškem razvoju, koncepciji v ponovni militarizaciji. In kako je sploh prišlo do ponovne militarizacije ZRN, ki je v obeh svetovnih vojnah povzročila množično iztrebljenje narodov ter uničevanje najrazličnejših proizvodov človekovih naporov?

Ko se je po drugi svetovni vojni svet razdelil na dva nasprotujoča bloka, so zahodne sile smatrale vključitev ZRN v NATO pakt, ko se ta pojavi kot učinkovito sredstvo kontrole nad vojaško političnim razvojem ZRN, kot garancijo, da se nevarne avanture nemškega militarizma odslej ne bodo več pojavljale. Toda ta enotni koncept zahodnih sil se je kaj kmalu spremenil.

Se leta 1956 ni imela ZRN nobene lastne divizije; čez eno leto se že poja-

vijo tri, a čez pet let dvanajst. Danes je v sestavi Bundeswehra 420.000 vojakov, od teh je 146.000 podoficirjev ter 28.900 oficirjev. Razen tega razpolaga Bundeswehr še s tisočimi vojaškimi reaktivnimi letali, z 990 vojaškimi ladjami vseh vrst, z več kot 70 raketami tipa »zemlje-zemlja« ter približno 200 zenitnimi raketami. Ponovna militarizacija ZR se danes kaže tudi v vplivu na dinamiko, številčnost, organizacijo ter tehniko oboroževanja drugih bloksovskih partnerjev (npr. pred nekaj leti so v ZRN izdelali nov tip lahkega tanka »Leopard«, ki je že začel na zahodnem trgu izpodrivati ameriške, francoske ter angleške podobne izdelave. Zavzevanje važnih pozicij Bundeswehra v NATO; sedaj deluje v štabih 1530 nemških vojaških svetovalec, a od tega 30 generalov, itd.).

Tako je ZR postala, še preden so se pojavili multilateralni jedrski plani NATO, osnovna sila tega bloka v Evropi. Na njenem ozemlju je danes 18 divizij zavezniških sil. Operativna konstrukcija vseh vojaških strateških sil na nemškem ozemlju je približno takšna:

1. prvi ešalon — 12 zahodnonemških divizij — je oddaljen največ 70 do 80 km od ozemlja DRN in CSSR ter predstavlja »V prvem udarcu« več tisoč kilometrsko fronto od Severnega morja do Alp,

2. drugi ešalon — 18 divizij petih članov NATO.

Zaradi obrambe znotraj dežele se Bonn prizadeva povečati zavezniške divizije od 18 na 21 divizij, ki bi bile okrepljene z atomskim orožjem.

Te dni je svetovna javnost z ogorčenjem zvedela še za eno plat prizadevanj ZRN za atomsko orožje. Med ZRN in Južnoafriško unijo, deželo, ki je med prvimi sprejela množico vojnih zločinov in ki so pozneje bistveno vplivali na dobre odnose med obema deželama, obstoji že daljši čas tajni vojaški atomski sporazum. Delegaciji KP Francije in Južnoafriške unije, ki sta se letos v začetku februarja sešli v Parizu, sta celo izjavili, da Bonn in Pretoria proizvajata na ozemlju JAU atomsko orožje.

Vpliv reakcionarnih militarističnih krogov in revanšizma na družbeno-politično življenje ZRN se na zunaj kaže v anahronistični politiki hladne vojne, še več, odkrito s strani k reviziji druge svetovne vojne.

Vsi svetovni problemi, kakor tudi nemško vprašanje se ne morejo rešiti z vojno. Rešitev je v današnjih pogojih možna na osnovi upoštevanja realnih faktorjev, predvsem faktorjev obstojanja dveh suverenih nemških držav, na osnovi pravne kvalifikacije sedanjih nemških meja ter normalizacije odnosov med obema državama.

Peter Potočnik

Ta študij v tujini ima pozitivne posledice. Mladina spoznava druge dežele in se tako lažje orientira v mednarodnem dogajanju. Je pa tudi možnost in nevarnost, da razvite dežele — s tega stališča bi jih morda mogli imenovati visokošolske metropole — vplivajo na tuje študente tako, kot je njim, se pravi metropolam, v prid. Tu se kaže realna možnost kulturnega neokolonializma.

Toda dogodki iz mednarodnega študentskega gibanja dokazujejo, da je ta možnost vse manjša. Ne zato, ker bi se zahodne dežele kar čez noč odpovedale takim interesom, ampak zaradi vse večje politične osveščenosti in progresivnosti teh študentov iz nerazvitega sveta samih.

Veliko število študentov že samo po sebi vodi na misel, da so realen političen faktor. Dogodki v mednarodni politiki se odražajo tudi v študentskem gibanju. V določeni meri pa velja tudi to, da študentsko politično udeleževanje vpliva na splošne meddržavne odnose. Seveda tega ne smemo pretiravati. Lanskega januarja so na primer panamski visokošolci demonstrirali zoper ameriško prisotnost ob prekopu. Vlada te srednjameriške države je pod vplivom demonstracij zahtevala od ZDA spremembo pogodbe iz leta 1903, ko je prekop pripadel pod upravo Združenih držav, čeprav še ni bil niti dokončan. To pa je spet vplivalo na kasnejšo odločitev ZDA, da bodo gradile novo plovno pot med Atlantikom in Tihim oceanom, čeprav so to argumentirale z zastarelostjo sedanjega prekopa. Študentska politika pa se ne kaže samo v demonstracijah pritiske na posamezne vlade. V drugačnih družbenih in političnih razmerah univerzitetna mladina pomaga po svojih možnostih pri ureditvi načrtov države. Tu mislimo na socialistične in na nekatere najbolj napredne dežele tako imenovanega tretjega sveta. Prav o tem pa smo mi vsi premalo obveščeni, saj pod besedo študentsko gibanje skoraj ne razumemo drugega kakor demonstracije zoper politiko posameznih vlad.

Pavle Čelik

Skoraj 12 milijonov študentov

Po podatkih UNESCO je na vseh univerzah po svetu preko 1,5 milijonov študentov. Torej je skoraj vsak dvestopeniški prebivalec vpisan na enem od številnih visokošolskih zavodov. Pri tem je zanimivo, da iz leta v leto narašča število mladinov, ki obiskujejo univerze izven svoje domovine. Njih je že preko 250.000. To so predvsem mladi ljudje iz nerazvitih dežel, ki odhajajo na študij v tujino, predvsem v Evropo. Dežele v razvoju namreč nimajo dovolj univerz ali pa jih sploh ni, saj je to bila načrtna politika metropol, ki so s strahom ustanovljale celo osnovne šole za domorodno prebivalstvo. Mnogokrat pa so visoke šole v teh državah nepopolne. Tehnične in prirodne vede skoraj niso zastopane.

SMUČARSKA SEZONA JE ZA NAMI

Čeprav je res, da so vsa naša pomembnejša smučišča še dobro »preskrbljena« s snegom, čeprav vemo, da bodo študentje še dobro izkoristili vse proste termine — posebej pa še prvomajske praznike, da bodo odšli na smučanje posebej v tiste kraje, kjer bo dovolj snega vse do srede junija, pa vendarle lahko rečemo, da je smučarska sezona za širši krog študentov že zaključena, saj si bodo omenjeno smučanje lahko privoščili samo socialno dobro situirani študentje in tisti, ki iz kakršnihkoli vzrokov mirno čakajo mrzličnih dni frekvenc in izpitov. Zato je na mestu in prav, da analiziramo letošnjo smučarsko sezono toliko bolj, ker se je pokazalo, da je v trenutni situaciji prav smučanje bistveni del prepotrebne študentske rekreacije.

Smučarski tečaji so se letos ponovno pokazali kot zelo priljubljeno sredstvo za aktivni počitek in edini vir, ki lahko študentu nudi res pravo in ceneno rekreacijo, obenem pa ga lahko marsičesa nauči.

UDELEŽBA, KRAJI, TERMINI...

Letošnjih smučarskih tečajev, ki so bili na Sorci, Mežakli, Vojskem, Vršču in Kranjski gori, se je udeležilo približno 800 študentov in študentk, kar je 10 odstotkov vseh vpisanih študentov na ljubljanski univerzi.

Vsi tečaji so bili organizirani v času od 17. januarja do 2. marca, skupno je bilo predvidenih 20 tečajev, od katerih sta dva, in sicer v času 23. do 29. januarja in v času od 29. januarja do 4. februarja, odpadla. Podrobnejši podatki pokažejo, da se je v prvih 15 dneh tečajev udeležilo 6,2 odstotka študentov, v drugem delu počitnic 62,5 odstotka, v času od 15. do 25. februarja ali en teden po začetku predavanja 27,5 odstotka, medtem ko je v času od 22. februarja do 2. marca smučalo 3,5 odstotka vseh udeležencev letošnjih tečajev. Če vse to analiziramo, pridemo do zaključkov, ki pravzaprav ne presenečajo, saj je že ustaljena praksa, da dajejo študentje prednost študiju. Študentje so namreč sami ugotovili, da imajo resnično čas in sta prav zaradi tega favorizirana izpolnitve študijskih obveznosti odpadla oba omenjena tečaja, čeprav sta bila namenjena študentom vse univerze in ne posameznim fakultetam. Tako je bil naval posebej za tečaje v drugi polovici počitnic, ko so študentje svoje študijske obveznosti že izpolnili, kar je bila posledica, da so bile v tem času napolnjene tudi vse rezervne kapacitete. Karakterističen je podatek, da so bile polne vse kapacitete tudi v prvem tednu po začetku predavanja, kar kaže, da se študent laže odtrga od predavanja in vaj, kar pa ne bi smelo biti praksa. Komisija za telesno kulturo pri US, ki organizira smučarske tečaje, bo zato v bodoče težila, da vse tečaje prireja v času počitnic, posebej pa bo poiskala nove kapacitete za drugi del počitnic, saj obstaja nevarnost, da bo v nasprotnem primeru prišla v nesporazum s fakultetami, ki so zainteresirane, da je študent v času pouka na predavanjih in vajah. Tudi dejstvo, da bodo še sedaj odšle nekatere skupine iz posameznih fakultet na Jahorino in druga smučišča, jasno kaže, da se študentje laže izogonejo predavanjem kakor izpitom.

IZBIRA ŠTUDENTOV

Čeprav je bilo komisiji včasih vodilo, da na tečaje pritegne čim več študentov, je sedaj zanimanje za smučanje že dokaj

veliko in smo že prišli do tega, ko nas pri tem utesnjuje bariera finančnih sredstev, ki so na razpolago in zato je bila letos selekcija poostrena in bo ta verjetno vsako leto ostrejša. Selekcijo so napravile fakultetne komisije na osnovi študijskega uspeha, udeležba na obvezni ali fakultativni vadbi, delavnosti v športnih društvih in ZSJ. Fakultetne komisije so v večini primerov (približno 70 odstotkov) uspele in je tako zaradi pomanjkanja finančnih sredstev in kapacitet odpadlo približno 300 študentov in študentk. Moramo pa reči, da bo treba sistem tako imenovane selekcije še izpopolniti, saj je njena bistvena pomanjkljivost zanemarjanje socialnega momenta, saj ta sistem izenačuje dobro situirane s slabo situiranimi. Najbolje bi verjeto bilo, da bi v bodoče posamezne fakultetne komisije na osnovi sredstev, s katerimi bodo razpolagale in na osnovi socialne strukture kandidatov, določale, koliko bo posameznik plačal sam in koliko bo zanj prispevala fakulteta. Lahko in prav bi bilo, da bi šli celo tako daleč, da bi nekateri zelo dobro situirani plačali tudi celotne stroške, saj je jasno, da bo na ta način lahko smučala tudi vrsta socialno zelo šibkih študentov.

STROŠKI TEČAJEV

Celotni stroški vseh smučarskih tečajev, v katere so vračunani tudi stroški vaditeljev in strokovnih vodij, so 10,5 milijona, kar kaže, da so stroški povprečne oskrbe študenta 12.000 dinarjev. Od tega so po 4000 din prispevali študentje sami, 4000 din je prispevala fakulteta, preostalih 4000 din pa komisija za telesno kulturo pri US. Pripomniti je treba, da ni bilo na vseh fakultetah potrebnih 4000 din za študenta. Posledica tega je bila ali reduciranje števila študentov, ki so se tečaja udeležili, ali pa so povečali prispevek študentov, ker so le na ta način lahko omogočili, da so bila vrata smučarskih tečajev odprta čim večjemu številu kandidatov. Res je, da so fakultete v svojih predračunih predvidele dovolj sredstev v ta namen, vendar žal vseh teh sredstev niso dobile, kar zopet kaže, da so ostali sklepi skupščine SR Slovenije, ki je razpravljala o povečanju sredstev za študentsko rekreacijo, le na papirju, ker o kakšnem bistvenem povečanju teh sredstev ni mogoče govoriti.

SMUČANJE — KORAK DO OBVEZNOSTI PREDMETA

Ob analizi vseh pozitivnih momentov, ki nam jih daje smučanje, se nam vsiljuje misel, da bi morda lahko bilo prav smučanje prvi korak pri uvajanju obveznosti predmeta telesne vzgoje. Študentje izkoriščajo na smučanju prosti čas, so v enem domu, podrejeni so isti disciplini, pedagoško delovanje je uspešnejše, obveznih 5 do 6 ur dnevno na snegu je lahko pogoj za uspešen pedagoški proces, velik zaviratelj pa so seveda finančna sredstva. Menimo, da bi se v primeru dodatnih sredstev nobeden ne zoperstavljal uvajanju obveznosti smučanja, vendar pa lahko zopet in zopet ugotovljamo, kako dolga in trnova je pot od besed v skupščini do konkretne realizacije njenih sklepov. Če imamo upravičene pomisleke z ozirom na veliko število slušateljev prvih letnikov, pa menimo, da bi morda želi uspehe, če bi poskusili to izpeljati v drugih letnikih, seveda, če bomo uspeli zagotoviti še vsaj nekaj dodatnih sredstev.

Verjetno ni treba posebej poudarjati, kakšno korist bi s tem napravili študentu, ki so mu rekreacija, psihični odmor, bivanje v planinah, zaradi natrpanih urnikov in fizičnih naporov za regeneriranje moči, nujno potrebni. Ob misli, da je smučanje pravzaprav zdravstvena skrb za študente, se nam postavlja vprašanje, ali nista morda socialno zavarovanje ali sklad za zdravstveno varstvo študentov dolžna, da iz sredstev za preventivo proti škodljivim vplivom študija prispevata del sredstev, ki bi bila potrebna za realizacijo te zamisli.

STROKOVNI KADRI

Letošnjih 18 tečajev je vodilo 50 učiteljev in vaditeljev, od tega je bilo 80 odstotkov študentov. Vsi kadri so sicer v glavnem zadovoljivi, vendar se je pokazalo, da bi bil tudi letos kot prejšnja leta potreben predhodni seminar za vse strokovne kadre, ne pa samo za vodje tečajev, saj je bil ravno tak tečaj lansko leto selekcija, tako da so bili za vaditelje izbrani res najboljši in najresnejši kandidati. Komisija je tako prišla do zaključka, da bo treba v prihodnjem letu zopet nadaljevati s prakso te vrste, poleg tega bo skušala organizirati tudi vaditeljski tečaj za dobre smučarje, saj se je pokazalo, da je nujno potreben stalni strokovni kader. Veliko zanimanje študentov, ki bi radi svoje znanje izpopolnili še v vaditeljskih tečajih, kaže, da vprašanje udeležencev na tem tečaju, kljub verjetnosti, da bodo morali vsaj polovici stroškov prispevati sami, ne bo pereče. Poleg vsega pa bo vse to velik doprinos širjenju rekreacije te vrste tudi med delavsko in drugo mladino, saj bodo ravno ti po zaključku svojega študija odšli na teren, v podjetja in ustanove in tam širili zanimanje za smučanje in telesno vzgojo.

PROGRAMI TEČAJEV

Vsi tečaji so bili tako razdeljeni, da so bili v vseh planinskih domovih razen na Vršču začetniški, medtem ko je bil tečaj v Kranjski gori namenjen dobrim smučarjem, tečaj na Vršču prav tako dobrim smučarjem, želim turnega in višinskega smučanja. Na vseh tečajih so predelali osnovno in nadaljevalno šolo, na tečaj za dobre smučarje pa so po ponovitvi gornjih elementov pričeli s privajanjem na tekmovalno smučanje. Želja po znanju je bila povsod zelo velika, tako da ni bilo problemov glede discipline, celo obratno — morali so zavirati preveliko željo po smučanju. Sam praktični del je bil izpopolnjen s teoretičnimi predavanji, izleti in družabnim življenjem zvečer. Na vsakem tečaju so prirejali vsak drugi večer spoznavne večere, v ostale pa so nudile družabne igre, ples, televizija in lastne prireditve mnogo pestrosti in živahnosti. Seveda pa je bilo vse to onemogočeno na tečaju v Kranjski gori, saj tam tečajniki niso bili vezani na dom, ampak so lahko uveljavljali svoje mestne navade, saj so mnogi s tem namenom v Kranjsko goro tudi prišli.

DISCIPLINA

Disciplina tečajnikov čez dan ni bila problem. Mnogo več težav pa je bilo v času, ko je bilo treba oditi na počitek. V planinskih domovih je bila ta problematična ura logična, saj so se morali držati hišnega reda, čeprav to ni bilo lahko izvedljivo. Velik problem pa je bil seveda v Kranjski gori. Tukaj so bili študentje razkropljeni po privatnih hišah in je bila tako kontrola nemogoča. Študentje namreč vse preradi pozabljajo, da jim je po narpornem smučanju potreben odmor, če hočejo naslednjega dne slediti vajam na snegu, posebej pa to velja za študentke, ki so bile fizično izredno slabo pripravljene in po nekaj dneh že skoraj na koncu svojih moči. Pomanjkanje spanja pa utrujenost še stopnjuje, tako da naslednjega dne pri vajah na snegu, čeprav so imele željo, niso mogle vzdržati naporov, ki jih zahteva 5 urno smučanje. To sta

nje utrujenosti pa je v Kranjski gori potenciralo še pijančevanje nekaterih skupin študentov in študentk. Takim pa bodo v prihodnje vrata smučarskih tečajev zaprta, saj jim daje družba denar za smučanje, oni pa svojega pripravljajo po gostilnah. Kot kaže, bo komisija prihodnje leto resno premislila, ali je sploh smotrno organizirati tečaje v Kranjski gori, če pa jih bo, pa bodo to tečaji, kjer bodo udeleženci prispevali večji del sredstev sami.

Kljub vsem problemom, ki so se pojavili skoraj izključno v Kranjski gori, podatek, da sta bila na vseh tečajih le dva zloma in pet zvinov, jasno dokazuje disciplino samih študentov in red, ki so ga držali vodje vrst na smučiščih. Za ilustracijo le podatek, da je v kotlini, kjer smuča dnevno dva tisoč ljudi, povprečno 45 zlomov na dan, v Kranjski gori pa 5 zlomov dnevno. Režim, po katerem je bilo 5 ur dnevno obveznega smučanja in določen minimum spanja, je pokazal izredne rezultate, saj so se sami udeleženci čudili, kako so se lahko v tako kratkem času toliko naučili.

ZAKLJUČEK

Če vse povedano na kratko zaključimo, lahko ugotovimo, da so smučarski tečaji uspeli in da je z njimi vsekakor treba nadaljevati. V bodoče bo treba iskati več možnosti bivanja v planinskih domovih in se po možnosti izogniti Kranjski gori. Prav tako bo treba tudi prihodnje leto obvezno organizirati seminar za vodje tečajev in vse vaditelje, potrebno pa bo tudi v kati zatrepi vse poskuse ponočevanja in pijančevanja.

SMUČARSKO PRVENSTVO UNIVERZE

Kljub temu da leto za letom znova poudarjamo, da je sedanji način slab, pa smo tudi letos naredili isto napako. Dejstvo, da nobena fakulteta razen medicinske ni izvedla svojega prvenstva, zopet kaže, da so se prvenstva udeležili ne najboljši, ampak takšni, ki so nam bili slučajno pri roki. Če k temu dodamo še to, da je bila proga prezahtevna, je logično, da smo imeli društveno prvenstvo Akademije z udeležbo tujih tekmovalcev in nekaterih najdrznejših kvalitetnejših smučarjev. Menimo, da bi bilo mnogo koristnejše, če bi organizirali široko prvenstvo za čim širši krog študentov in študentk na srednjezahtevni progi, tako da bi bili udeleženci prvih pet uvrščenih s tekmovalci, ki so bila ob zaključku vsakega tečaja. Tako bi pritegnili vsaj sto študentov in študentk, njihovi rezultati pa bi bili prirodna selekcija pri iskanju mladega perspektivnega kadra, ki bi ga pozneje vključili v študentski kvalitetni smučarski klub Akademik, obenem pa bi nam bili merilo za dokončno sestavo ekipe, ki bi se na zahtevnejši progi pomerila s tujimi tekmovalci in tekmovalkami. Le najširša izbira velikega števila nam bo namreč zagotovila kvaliteto in nikoli obratno. Če analiziramo samo rezultate prvenstva v slalomu, lahko ugotovimo, da so se na 20., 22., 36., 43. in 49. mesto plasirali člani Akademika, vrsto drugih mest pa so zavzeli ostali študentje, kar znova dokazuje, da je izven Akademikovih vrst še veliko število dobrih smučarjev, ki pa jih bomo uspeli najti le na ta način najširšega angažiranja vseh študentov, ki kažejo zanimanje za smučanje.

Čeprav moramo pohvaliti prizadevanja Akademika, ki je vložil veliko naporov, da je zagotovil finančna sredstva, potrebna za organizacijo prvenstva, pa je zopet treba postaviti vprašanje, ali je bil denar, ki smo ga vložili zato, da so na prvenstvu sodelovali tudi tekmovalci, res najkoristneje uporabljen, čeprav ne smemo s tem zanikati potrebe po mednarodnih srečanjih. Želimo pa bi opozoriti le na to, da pretirana skrb za te tekmovalce le ni na mestu, saj se moramo vprašati, ali pri tem ne trpi ugodje in počutje naših tekmovalcev in ali iste privilegije nudijo tudi naši gostje taktakr, ko smo mi gostje.

Srečko Rutar

MEDFAKULTETNO PRVENSTVO V ODBOJKI

V letnem semestru sta se na medfakultetnem prvenstvu v odbojki že odigrali dve koli. V skupni razvrstitvi pa je to že VII. kolo, ki se je najuspešneje končalo za ekipo FNT. Vse kaže, da si je v tem kolu z zmago nad ekipo ekonomske z 2:1 (11:15, 15:12) odpravila tudi enega izmed dveh nevarnih tekmecev za osvojitve prvega mesta. Ta ekipa pa je edina, kjer pride najbolj do izraza požrtvovalnost in se ne vda v usodo že kar po začetnem neuspehu. Vidi pa se tudi, da je ekipa v trdnih rokah z ozirom izpolnjenjav navodil med samo igro, kot z ozirom na prihajanje na igrišče. Steber ekipe sta vsekakor člana Fužinarja Rigeljnik in Dokl, ki ob odlični pomoči ostalih igralcev ter z dobro taktiko premagajo ali preskočijo vse prepreke s kar najmanj truda.

Drugo in tretje mesto si delita ekipi ekonomske in elektra. Tvegano bi bilo reči, katera je boljša, vendar se nagibam k ekonomski, ki bi v današnjem srečanju s FNT delala mnogo več preglavic, če bi nastopil tudi Rozman. Skoda je le, da v to bitko ne more več odločilno poseči ekipa filozofske, ki je to priložnost zamudila že z enim samim manjkanjem in s tem izgubila tri točke.

Enkrat za izjemo pa so veselo presenetili tudi člani ekipe VSTK v skrajno zagrizeni borbi z medicino. Zmagali so z 2:0 (15:12, 16:14), kar nam jasno pove, da le ni vse teklo kot po maslu.

Ostalih treh srečanj ni bilo zaradi odsotnosti treh ekip, od katerih je pravna odgovarala nadaljnje tekmovalce.

Se rezultati srečanj iz VI. in VII. kola s tabeličnim pregledom po VII. kolu.

VI. kolo: Elektro : Pravna 2:0 (w. o.), Biotehniška : Medicina 0:0 (w. o.), FNT : VSTK 2:0 (15:5, 15:8), Strojna : PA 2:0 (15:3, 15:6).

VII. kolo: Biotehniška : Pravna 2:0 (w. o.), Medicina : VSTK 0:2 (12:15, 14:16), Filozofska : PA 2:0 (w. o.), FNT : Ekonomska 2:1 (11:15, 15:7, 15:12), Elektro : Strojna 2:0 (w. o.).

Al. Jeraj

Prepovedana pisma

Nekoliko pozno ti pošiljam najnovejša poročila o pustu, ki je v naši deželi razgrajal pred mesecem. Ker je bilo tudi v tvojem času veliko raznovrstnih pustnih ceremonij, ti ne bom poročal o formalni plati omenjenih dogodkov, ampak ti bom opisal eno perfektno pustno odisejajočo moje kmetijske zadruge. Najbrž ti še nisem pisal, da so rotirali na moj predlog direktorja kmetijske zadruge »Debela repa« v Malih Bakovcih in nato mene lastnoročno zrotirali na njegovo mesto. Sekretar v zadrugi je zdaj moj starejši brat, blagajnik pa najin stric in tako upam, da te bomo kmalu lahko obiskali, ker bomo vplačali predurjem za jicota. **TOLIKO O TEM.**

Kot direktor kmetijske zadruge živim razmeroma dobro, saj imam 120 tisoč dinarjev plače na mesec. Razen tega sem začel trgovati s kravami. Kupil sem tri ducate krvavih repov po zmerni ceni in jih krmim z ostanki zadržane hrane, nakar jih bom dvakrat dražje prodal.

Povedati sem ti torej hotel, da se je malo pred pustom zgodilo nekaj

nezaslišanega. Razdelili smo si proizvodni višek po svoji odgovornosti, nakar je izbruhnila revolucija, ker je moj stric blagajnik, katerega naj kura tam piči, odkril, da si tega ne bi smeli razdeliti, ker zeva zdaj v blagajni strašna luknja. In če hočemo ohraniti življenje in položaj, moramo to luknjo čimprej zadelati. A to žal ni bilo mogoče, ker je vsak od nas za omenjeni denar že nakupil krav ali svinj, da bi jih krmil z ostanki zadržane hrane in nato dvakrat dražje prodal.

V tej splošni žalosti je Mirka Birka, ki je poleg mene največ denarja odnesel in je bil najbolj bedast, naslednji predlog predpostavil: da bi napravil veseli pust — in vsi smo ta predlog navdušeno sprejeli. Ves delavski svet si je na pustni dan nataknil maske in smo šli s harmonikami skozi devete vasi in prepevali in vriskali, da so se hiše tresle. In smo nabirali drobiž, pa krofe, pa gibanice, pa vrtanke in razne vrste pogače in nihče ni vedel, da je to delavski svet naše zadruge. In smo nabrali za 25 »žokov« drobiža, pa toliko pogač in kro-

fov in raznih dobrot, da smo zvečer veselico napravili. Od Lesnega Jožija smo kupili mošt po sto dinarjev liter in smo ga po 750 dinarjev prodajali. In ker je bil veseli pust, smo vse pokvarjene krofe in pogače prodali in ves mošt raztočili — tako smo primanjkljaj pokrili in je vsak član delavskega sveta še dobil nagrado 10 »žokov« — za veseli pust.

Tako vidiš, dragi oče Satir, da ni maš tu kaj zraven povedati — volk je bil sit in koza cela. Nekoliko pustnega razpoloženja je prinesla mojemu ljubemu narodu tudi nova revija Sodobnost, ki je izredno debela, kot najdebelejša svinja, so je pa same kosti in ima masla izredno malo. Objavlja pisma nekega gospoda nekemu drugemu gospodu, kako je ta prvi gospod čir na želodcu imel ali nekaj podobnega — to, moraš priznati, je izredno pustno zabavno. Neki gospod prav tako objavlja garnituro tuljenja, vzdihanja in besednega ropotanja in ta glasbeno pesniška kombinacija se ba je imenuje rapsodija. Razen tega objavljajo tehne prispevke veterani naše literature, nakar jaz resnično mislim, da bi morali po izidu te Sodobnosti ukiniti društvo književnikov ali pa apelirati na SZDL, da postavi še en novi uredniški odbor. Te lepo pozdravlja tvoj volto sodobni sin

Satir

Škorpionček

Vesna Marinčič je v zadnji številki Mladine nekako takole napisala o filmu Krvavi prestol (japonska verzija lady Machbet): »Od Shakespeara ne ostane drugega kot krvoločnost in vpitje«.

Jan Kott, znani strokovnjak za Shakespearova dela — pravkar smo dobili v slovenščini njegovo delo »Shakespeare, naš sodobnik« — pa je o tem filmu dejal: »To je bil najboljši film, ki je bil kdaj posnet po Shakespearu«.

Komentar: Tudi strokovnjak se lahko zmoti.

Definicije

Aforizmi so patentirane misli. misli.

Ljudje so ogledala, ki ti dokazujejo obstoj.

Odkritost je laž, v katero verjameš.

Pijanost je izlet v podzavest.

Samomor je bližnjica k smrti.

Sočustvovanje nas rešuje pred odgovornostjo.

Značaj je povprečje razpoloženj.

Peter Baloh

Kako rešiti problem preskrbe z mlekom

Ob branju dnevnega časopisja o problematiki preskrbe z mlekom, se je v moji glavi utrnila genialna ideja. Kako rešiti problem mleka?

V Ljubljani manjka vsak dan 8000 litrov mleka. Mlekarnice imajo, kljub izdatnim dotacijam, 100 milijonske izgube. Združena produkcija mleka je kljub naprednejšemu sistemu in regresom nerentabilna. Zasebni proizvajalci niso zadovoljni z odkupno ceno, potrošniki pa ne s cenami s kvaliteto. In moja genialna ideja preseka ta gordijski voz.

Brez obravnavanja gospodarsko-ekonomskih instrumentov, najrazličnejših disproporc, strukturnih izprememb, nezainteresiranosti teh in onih faktorjev itd. Moja ideja: vsaka družina v Ljubljani, in tudi po drugih mestih, kjer so problemi z mlekom, naj začne rediti kravo. Da, rediti kravo! Saj imamo vendar dovolj garaž, kleti in balkonov, kjer bi lahko popolnoma enostavno začeli rediti te koristne živali. Fički lahko stoje na snegu in dežju (saj traktorji tudi), kleti pa so zaradi neurejene preskrbe s kurivom tako ali tako prazne.

Vem, da ima marsikdo že polno ugovorov, toda, dragi občani, samo pomislimo na vse koristi, ki jih bomo imeli od krav: mleko, sir, maslo, meso, gnoj itd. Kakšno korist bodo od tega imele šele naše mlekarnice, ko se jim ne bo treba več pritoževati, da spijemo preveč mleka, saj bodo proizvodnja mleka lahko popolnoma opustile in se popolnoma predale debatiranju in diskutiranju o problematiki preskrbe z mlekom, o uvedbi ekonomskih cen, o racionalnejšem poslovanju ekonomskih enot ter o različnih aspektih najrazličnejših problemov, katerih morda, in da-

nes še odkrili niso. Tudi zasebni proizvajalci bodo mnogo na boljšem. Vse proizvedeno mleko bodo lahko porabili izključno za pisanje prašičev, ki nam bodo potem lahko kot izvozen artikel v še večji meri pomagali izravnati negativno trgovinsko bilanco.

Tako mlekarnam tudi ne bo treba več opravljati dvojnega dela, namreč molže krav in potrošnikov. To pa je vsekakor pozitivno.

Po mojem mnenju je ideja vredna vsestranske proučitve.

-Pepi

Povolilne parole

Studentje! Čitajte volilne parole v Tribuni!

Imate pravico do dolžnosti čitati neumnosti.

Ježešna, tisti doktor Božidar Krucifiks piše v Tribuni!

Kdo bi si mislil, da imajo tudi omejeni take prijatelje na uredništvu?

Krucifiks, če ne boš kritiziral, ne bo honorarja, standard se ti bo znižal, iz stanovanja te bodo vrgli, punca te bo zapustila. Zato opravi svojo navado!

Pardon, ali so vaše parole, doktor Krucifiks, evidentirane za uravnotežene in objavljene? A, v uredništvu imate prijatelje, ki ste jim odstopili pot čez travnik!

Prizadeto izmisli študent Emri Evgen nekandidat za doktorski naziv.

PREDLOG ZA SPOMENIK SLOVENSKEMU NARODU

Državljan NN govori

Denimo, da sem statistično povprečen državljan. Višina: meter sedemdeset (ostale mere so nepomembne, saj nisem nikakršna miss), lasje: kostanjevi itd. Samo moji dohodki so pod statističnim povprečjem (povprečje je štirideset tisoč na mesec). Kot statistično povprečen državljan s povprečnimi dohodki, si lastim pravico, da govorim v imenu večine, se pravi v imenu ljudstva. Tega samozvanstva me ni sram, saj je taka praksa v naših časih precej pogost pojav. Vsi govore v imenu ljudstva. Ne manjka mnogo, da bi izjavili: »Jaz sem ljudstvo.« »Toda jaz nisem tak megaloman. Domišljam si samo, da sem zvočnik, skozi katerega govore ljudske mase!

Gledano s politično-ekonomskega stališča, sem torej državljani NN, z ideološkega stališča pa sem človek z veliko začetnico, tisti abstraktni človek, o katerem govore na vseh sestankih; vsi vedo, kakšen je ta človek, vsi skrbijo zanj, videti pa ga še ni nihče. To je veliki nevidni človek naše prihodnosti. Ta človek je kot bog: neviden in pousod pričujoč. Ker je torej kot bog in ga v resnici ni, je seveda tudi brez vsake odgovornosti. Zato je vredno biti človek z veliko začetnico. Ta človek lahko brez skrbi odpira usta, ne da bi požrl samega sebe, kot se to lahko zgodi vsakemu satiriku.

Neki satirik je rekel, da so satiriki na Slovenskem tako redke živali, da bi jih bilo potrebno zaščititi.

Poleg predmetov široke potrošnje uporabljamo tudi satiro, čeprav nam osnovnih surovin; vsakovrstnih problemov nikdar ne zmanjka. Primanjkuje le za delo sposobnih ljudi. Morda pa bi bilo dobro, če bi med drugimi delegacijami poslali na Poljsko tudi delegacijo naših literatov, da bi se pri Poljakih česa naučili. Toda zdaj se mi, da človeka takoj, ko je bil že član delegacije, mine volja, da bi bil satirik. Sicer pa je zmeraj tako: ko ima človek še avto, televizor in morda še hišo, se ne bo več boril za boljši standard, temveč ga bo samo še utrjeval. Torej ostane satira mladim. Satirična zvrst pisanja je

menda edina stvar, ki jo starejše generacije rade volje prepuščajo mlajšim.

Peter Baloh

Leto 1970

Bil je Slovenec, ki je nekaj let živel v Patagoniji in se je zdaj (leta 1970) vrnil v Ljubljano. Kako se je mesto spremenilo!

Vse stare hiše so že podrli (nove pa so se podrle), tako da je vse mesto zgrajeno na novo. Slovenec gleda in ne more verjeti.

Vstopi v trolejbus, porine sprevodnici štiri kovače, ta pa se nasmehne: »Ne, ne! To je pa veliko preveč denarja!«

Gleda izložbe. Cene so nekam kratke, čudne. Hoče v kino, ampak odneha, ko mu dekle za okencem ne neha zatrjevati, da vstopnic za sto din pač nimajo. Da imajo le take za dinar in pol.

In končno se mož odloči, da bo kupil kilo mesa. Zaračunajo mu štirinajst dinarjev.

Zanese ga.

Odide nekoliko naprej, in ker si je v dolgih letih, ki jih je preživel v Patagoniji, prihranil nekaj denarja, se odloči kupiti fička.

»12.000 dinarjev,« mu rečejo.

Mož pade v nezavest. Ko se zbudi, vpraša bolničarko, ki se sklanja nad njegovo posteljo: Kako to, da se je vse tako pocenilo? Kako to?

titi

KONSTRUKTIVNA SEJA

Tovariši! Naše gospodarstvo vsebuje velike gospodarske napake, ki izvirajo iz našega gospodarstva. Ko bomo rešili gospodarske napake, bomo rešili gospodarstvo, in ko bomo rešili gospodarstvo, bomo odkrili, katere so te gospodarske napake.

LE POVSEM NOV ZAKON JE REŠITEV

Pred dnevi je bila skupna seja stalnega odbora prosvetno-kulturnega zbora za proučevanje zakonskih in drugih predpisov, odbora republiškega zbora za kulturo in prosveto in začasnega odbora prosvetnokulturnega zbora za visoko šolstvo, na katerem so razpravljali o predlogu zakona, o spremembah in dopolnitvah zakona o visokem šolstvu. Udeleženci so največ razpravljali o tistem delu predloga, ki predvideva, da bi visokošolske učitelje volil in dokončno zaposloval le pedagoško-znanstveni svet brez soglasja sveta zavoda. Ob tem smo slišali precej različnih stališč, po daljši razpravi pa so menili, da bi moral o tako pomembnih zadevah dokončno odločiti svet visokošolskega zavoda, in to na podlagi mnenj in argumentov, ki naj jih predloži že omenjeni pedagoško-znanstveni svet.

Ob izmenjavi mnenj in stališč o predlogu zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o visokem šolstvu je bilo jasno poudarjeno, da tudi to ne more biti dokončna rešitev, saj spreminja le tista zakonska določila, ki niso v skladu z ustavo, pušča pa odprto še vrsto pomembnih vprašanj. Zato se kaže nujna potreba, da še letos dobimo popolnoma nov zakon o visokem šolstvu, ki naj bi obširneje obdelal predvsem tiste točke, ki so še vedno sporne in nesprejemljive.

Bistvene formulacije o statusu visokošolskih zavodov novega predloga zakona o visokem šolstvu bi bile: visokošolski zavodi so samostojne in samoupravne delovne organizacije posebnega družbenega interesa. Njihovi organi upravljanja so: svet zavoda, upravni odbor, pedagoško-znanstveni svet in predstojnik zavoda. Visokošolski zavodi lahko ustanovi družbena-politična skupnost, delovna ali druga samoupravna organizacija, verifikacija visokošolskih zavodov s strani pristojnega republiškega upravnega organa pa naj zagotovi javno priznanje samo tistim zavodom, ki bodo imeli potrebne pogoje za nemoteno in kvalitetno delo. Morda je ena najbistvenjših formulacij možnost, da lahko po predlogu statut zavoda za posamezne primere izjemno določi možnost podaljšanja statusa študenta za 6 mesecev.

Razprava o visokem šolstvu je znova dokazala, da novega, boljšega sistema ne bomo vzpostavili čez noč, da lahko povzroči vsaka naglica nepopravljive posledice in da nam bo le najširša platforma, izmenjava mnenj, dala tisto, česar si v novem visokošolskem sistemu vsi želimo. Menimo, da je najrealnejša in najbolj sprejemljiva rešitev, da nam morata biti sedaj obstoječi ali pa eventualni dopolnjeni zakon, če ga bomom sprejeli, le začasna rešitev, istočasno pa moramo vložiti vse sile in se z vso resnostjo lotiti izdelave povsem novega zakona o visokem šolstvu.

S. R.

UČNI USPEH - PRIZADEVANJE CELOTNE UNIVERZE

Pred dnevi je bila skupna seja univerzitetnega sveta in univerzitetne uprave, na kateri so največ časa posvetili razpravi o točki, ki je obravnavala študijske uspehe v letu 1963/64.

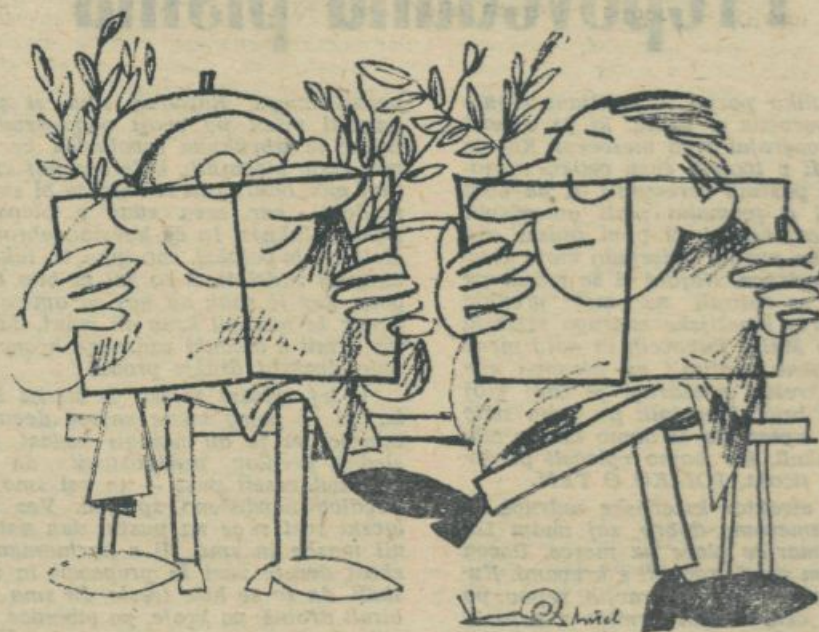
Poročilo študijske komisije namreč ugotavlja, da so bili študijski uspehi v omenjenem letu zelo slabi, prej slabi kot relativno slabi. Samo podatki, da se je na prehodu iz prvega v drugi letnik vpisalo 50% študentov, na prehodu iz drugega v tretji letnik 34% študentov in na prehodu iz tretjega v četrti 35% vseh študentov, dovolj zgovorno dokazujejo, da so ugotovitve omenjene študijske komisije pravilne. Vzroki za to porazno sliko so precej jasni: pomanjkljiva izobrazba v srednjih šolah, prostorske težave univerze, pomanjkanje učnih moči — profesorjev in še bolj asistentov, prenatrpanost učnih programov, prevelika zahtevnost študija na nekaterih fakultetah, tako imenovana akademska svoboda študija, nezadostna in slaba opremljenost laboratorijev, risalnic in drugih institucij, ki so študentu pri njegovem praktičnem delu prepotrebne. Ne nazadnje pa je na slab učni uspeh vplivalo tudi slabo materialno stanje študentov. Menimo, da je pozitivno in edino pravilno, da so študijski uspehi obravnavali s tega aspekta, saj je jasno, da je študijski uspeh posledica tako predavateljskega kadra kot učnega programa in vseh ostalih komponent od socioloških do

družbenih in splošno vzgojno-šolskih, saj bomo le s tovrstnim pristopom do študija dosegli zelen uspeh.

Razprava je nakazala še vrsto specifičnih problemov posameznih fakultet, saj so navajali primere, ko se na nekatere fakultete naknadno vpiše celo 50% študentov, postavili so vprašanje pravilne in smotrne selekcije, vprašanje stopenjskega študija, ki je sicer ponekod bil pozitiven, skoraj povsod pa obenem bil kot pogoj za vpis na drugo stopnjo ovira za normalen študij.

Pri formuliranju sklepov te razprave so bistveni del prispevali zastopniki Zveze študentov, ki so postavili kot prvo zahtevo, da se mora univerza pričeiti vključevati v programe srednjih šol, saj bomo na ta način zagotovili večjo kontinuiteto študija in da je treba čimprej pristopiti k izdelavi pravilnega sistema selekcije, ki naj sicer da možnost vpisa na univerzo vsakomur, naj pa bo res selekcija v prvem in morda še v drugem letniku, pozneje pa je le zaviratelj in negativno vpliva na študijski uspeh. Pri tem naj bi se ponovno posluževali že precej opuščenega sistema kolokvijev in morda celo postavili zahtevo, da so predavanja v prvih letnikih obvezna. S tem bi preprečili vlaganje velikih sredstev, ki jih v vsakem prvem letniku vlagamo, čeprav je še vedno relativno zelo veliko študentov, ki se sicer vpišejo na univerzo, čeprav za

POMLAD NA SLOVENSKEM

— Kaj pa berete?
— Novo Sodobnost.
— Aha, jaz pa Dialogue!

študij sploh nimajo resnega zanimanja. Vsi študentje pa bi po tem sistemu že po slabem mesecu odpadli, študij pa bi bil ostalim olajšan in kot tak bil boljši in kvalitetnejši. Postavili so četek obširnih razprav in analiz o tem tudi zahtevo, naj bo ta razprava vprašanja po vseh fakultetah, saj je potrebno, da pridemo do jasnih zaključkov: kako daleč smo s procesom reforme po štiriletnem izvajanju.

Vsa ta najširša platforma izmenjave mnenj pa bo morala odkrito razčistiti odnose višjih in visokih šol, odnose med prvo in drugo stopnjo in jasno postaviti vprašanje profila absolventa univerze. Postavlja pa se vprašanje, ali je sklep, ki pravi, da ni praksa tista, ki bo dajala osnovni profil tega absolventa na mestu. Res je, da ga je mogoče z argumentom, ki pravi, da je danes naša praksa na izredno nizki stopnji razvoja, podkrepiti, vendar je za premisliti, če niso slabi uspehi reforme posledica ravno tega, da potrebni profili strokovnjakov niso izdelani ravno na podlagi analiz in potreb gospodarskih in družbenih organizacij. Vprašanje je, ali je smotno, da univerza postavlja zahteve, kakršne naj bo kader, če se bo pozneje izkazalo, kar se je že večkrat v praksi zgodilo, da takšen kader našim gospodarskim in družbenim organizacijam sploh ni potreben. In ne nazadnje se bo treba enkrat za vselej resno lotiti problema našega univerzitetnega kadra, ki bo vedno bolj pereč, kajti na univerzi imamo ljudi brez znanstvene poglobitve, takšne, ki že več let niso pokazali nobenega znan-

stvenega napredka ali afirmacije. Razen tega pa se vedno bolj pojavlja problem naših kadrov, kar je prav gotovo posledica neresenih stališč okoli financiranja teh kadrov. Vse dokler pa ne bomo rešili te osnovne zahteve postritve kriterijev naših učnih kadrov, saj smo v trenutni situaciji lahko veseli, če te kadre sploh imamo. Rešitev vseh teh vprašanj pa bo imela za posledico možnost, da se bo lahko univerza uspešno in konkretno vključila tudi v razpravo o novem zakonu o visokem šolstvu.

Razprava o uspehih tujih študentov je pokazala, da so ti predvsem povprečni in se bistveno ne razlikujejo od uspehov naših študentov, ugotoviti pa je treba, da je med slabimi študenti največ takšnih, ki študirajo na lastne stroške in prihajajo k nam predvsem zato, ker je pač študij brezplačen. Tudi vprašanje III. stopnje je še vedno pereč problem predvsem materialnega značaja. Podatek, da je doslej uspešno končalo III. stopnjo 32 slušateljev, kaže, da je bila tretja stopnja potrebna, vendar pa bo treba tudi temu problemu v bodoče posvetiti več pozornosti. Bistven je sklep, po katerem naj bi se v prihodnje ta študij financiral prav tako kot ostali iz sklada za šolstvo in ne več z zbiranjem sredstev iz industrije.

Ne moremo mimo ugotovitve, da bodo navedeni sklepi veliko doprinesli k nadaljnji izpopolnitvi našega visokošolskega sistema, vendar le v primeru, če se bomo realizacije teh sklepov lotili z vso resnostjo in odgovornostjo.

S. Rutar

SLABE PRIPRAVE ZA LETOŠNJE DELOVNE AKCIJE

Na seji predsedstva UO ZSJ so razpravljali o naslednjih problemih: o študijski skupščini, o seminarju v Ankaranu in o brigadah. V Beogradu so posvetili konferenco Zveze komunistov študijski problematiki, pri nas pa bo za to specialno pripravljena skupščina. Ob tem je nastalo vprašanje, ali ima smisel poleg te skupščine prirediti še konferenco visokošolskih zavodov v Sloveniji, ki naj bi bila tudi v mesecu aprilu in kjer naj bi se obravnavala (po želji Mariborčanov) ista problematika. Predsedstvo se je zedinilo za kompromis: na svojo skupščino (predvidoma 24. aprila) bo povabilo tudi predstavnike visokošolskih zavodov v Mariboru, kjer bodo lahko dali svoj obljubljeni prispevek k reševanju študijske problematike.

Priloge (predvsem vsebinskega značaja) za letošnji seminar v Ankaranu so se že začele. Da ne bi, kot prejšnja leta, bil ta seminar počitniško letovanje za tiste študentske funkcionarje, ki so šli na seminar samo zato, da so preživeli nekaj dni ob morju, se je za letos predsedstvo odločilo, da zmanjša sestavo sodelujočih na seminarju od (lanskih) sto na trideset študentov. V tem letu se je pokazalo, da v študentski organizaciji res aktivno in prizadevno tudi ne dela veliko več študentov. Poleg tega se še pojavlja vprašanje, komu naj služi ta seminar. Ali tistim, ki bodo delali v študentski organizaciji, ali tistim, ki delajo, ali tistim (malo ver-

jetna varianta), ki so delali. Pripravlja se že tudi vsebinski elaborat vprašanj, ki jih bodo letos obravnavali študentski funkcionarji na seminarju v Ankaranu.

Kljub temu da smo že skoraj v mesecu aprilu, ko bi morala biti propaganda za sodelovanje na letošnjih delovnih akcijah že v največjem razmahu, lahko vidimo, da še pravzaprav ni ničesar storjenega. Tako je samo znano, da letos ne bo zvezne delovne akcije, da ne bo posebnih mednarodnih brigad (pri CK ZMS računajo samo s FF, ki naj bi nadaljevala stike s pomočjo brigad študenti na Češkem) in da odpade tudi delovna akcija v Ankaranu, ker niso za to akcijo predvideli finančnih sredstev in ker niso bile brigade v tem kraju preveč rentabilne. Tako nastane tudi vprašanje češke brigade, za katero niso niti odobrena finančna sredstva (okoli dva milijona dinarjev), z odpuščenjem delovne akcije v Ankaranu pa odpade tudi delovno mesto, kjer naj bi ta brigada delala. Nihče namreč še točno ne ve, kje bodo letos lokalne delovne akcije. Pri CK ZMS računajo, da se bo udeležilo delovnih akcij v letošnjem letu stotvajset študentov (to naj bi bila ena brigada, ki bi delala v Hrvaški ali pa dve brigadi po šestdeset brigadirjev. Ena bi delala v Hrvaški, druga nekje v Sloveniji). Komisija za brigade pri UO ZSJ pripravlja od prvega do osmega aprila tradicionalni brigadirski teden. Skupaj z Aka-

demikovimi umetniškimi skupinami bodo pripravili na predvečer brigadirskega tedna v Studentskem naselju proslavo, po vseh fakultetah pa bodo občasne razstave in predavanja. S konkretno akcijo pa ne morejo začeti prej, dokler ne vedo, v katerih krajih bodo letos delovne akcije. Ta zapoznelost bo ponovno veliko škodovala vsem tistim, ki pripravljajo delovne akcije. Odgovorni bi se morali zavedati, da je jesenski in zimski čas zato, da se dokončno pripravijo delovna mesta (teh je še vedno dovolj, saj še nimamo vsega zgrajenega!) za akcije, medtem ko se mora akcija oziroma propaganda za sodelovanje na teh akcijah začeti takoj v februarju ali vsaj v začetku marca. Kampanjsko delo ni nikjer zaželeno, posebno še ne pri brigadah, ko pa vemo, koliko znanja je potrebno preliti, da se dobijo brigadirji.

Predsedstvo je še sprejelo sklep, da bo na vsaki seji eden izmed njegovih članov podal kratko poročilo o delu določene fakultete. S tem želi predsedstvo, da bo čim bolj seznanjeno s problemi in delom na posameznih fakultetah

Tone Vrabl

ANKARAN DA ALI NE?

Pred dnevi se je sestel upravni odbor študentskega letovišča v Ankaranu. Ugotovili so, da obstaja velika nevarnost, da

letovišče letos sploh ne bo moglo poslovati. Znano je, da je leto še vedno v izgradnji, da še nima urejenih vseh igrišč, niti sanitarnih in drugih nujno potrebnih naprav. Vsa ta dela so v zadnjih letih opravljale študentske brigade, vendar univerzitetni odbor ZSJ letos denarja, potrebna za vzdrževanje brigad, ni uspel zagotoviti. Ker sta tudi sklad za šolstvo SRS, ki je bil doslej najpomembnejši investitor letovišča in Univerza ustavila vsako podporo, se je tako znašel upravni odbor nenadoma v veliki neprijetnosti. Sanitarna inšpekcija je dala namreč jasno vedeti, da ne bo izdala dovoljenja za poslovanje, če se vse zgoraj navedene in še nekatere druge stvari ne uredi, upravni odbor pa nima denarja.

Člani upravnega odbora so menili, da bi bila ta možnost seveda velik udarec za študentsko mladino, zato bodo skušali ukreniti vse, kar je mogoče, da bi poslali v Ankaran ali brigado ali pa skupino posebej zato najetih ljudi. Obstaja sicer možnost, da bi na pomoč prišlo Počitniška zveza, ki se zanima, da bi se pridružila kot investitor in lastnik letovišča, vendar dokončne besede njeni predstavniki še niso rekli.

Ceprav tako usoda Ankarana še ni jasna, pa potekajo priprave tako, kakor da je vse v redu. Določili so že novega upravnika, v teku nekaj dni pa bodo izdelali statut, finančni plan in sistematizacijo delovnih mest v letovišču.

sr